

DE STAD AMSTERDAM PANORAMA

1 AUGUSTUS 1940 — No. 31

LOSSE NUMMERS 15 CENT

IN VACANTIETIJD

IN DIT NUMMER: GAMELAN EN DANS

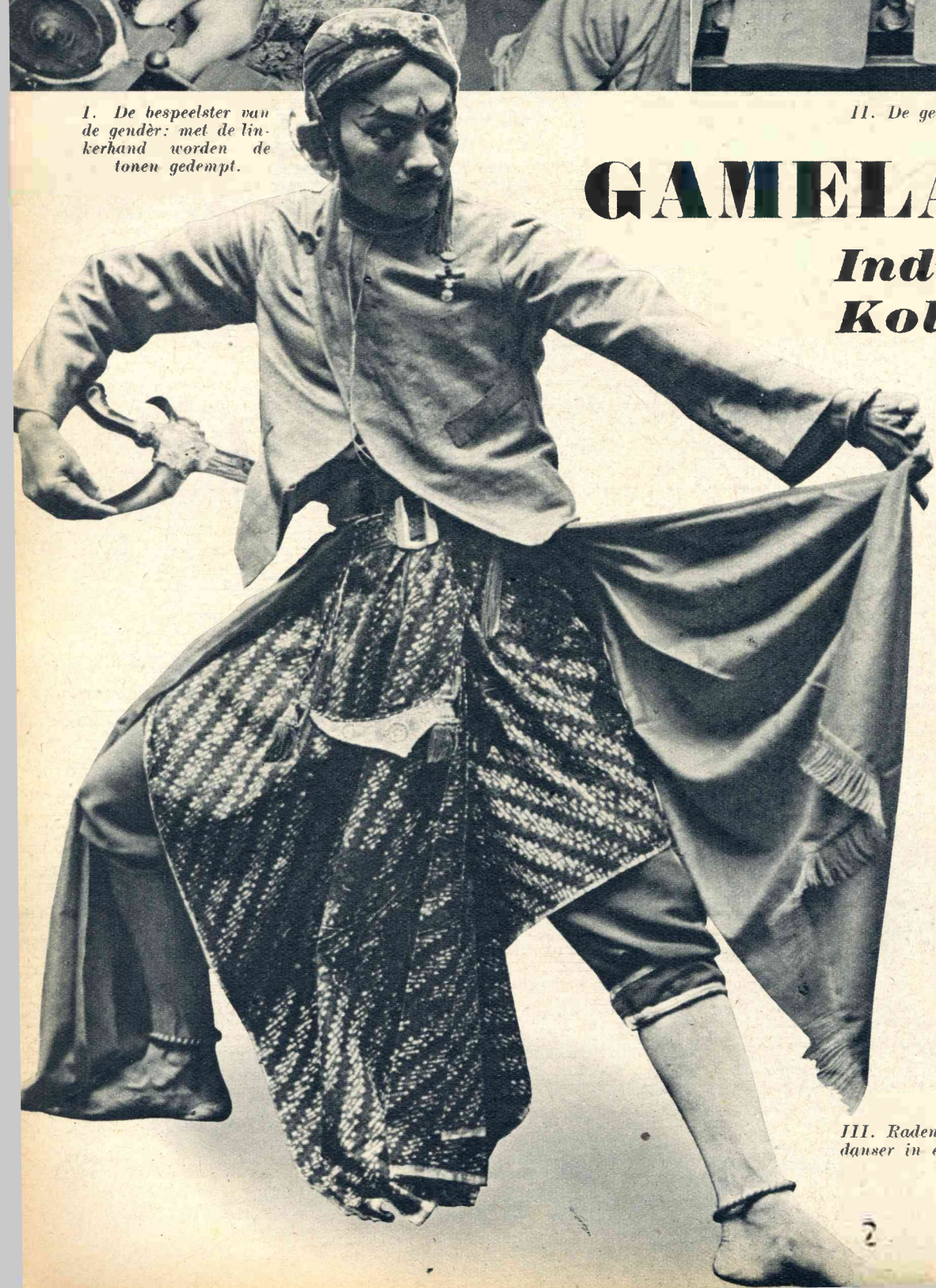

I. De bespeelster van de gendèr: met de linkerhand worden de tonen gedempt.

II. De gendèr-peñoemboeng, gemaakt van breedere slaven.

GAMELAN EN DANS

Indische kunst in het Koloniaal Instituut

De gewijzigde tijdsomstandigheden hadden tot gevolg dat verschillende gebouwen en zalen, vroeger ingericht voor muziekuitvoeringen, niet meer beschikbaar zijn. Museum-zalen bieden dan in vele gevallen uitkomst. Ook in het Koloniaal Instituut te Amsterdam, door zijn inrichting en outillage daartoe bij uitstek geschikt, vond dezer dagen een zeer bijzondere muzikdemonstratie plaats, en wel een gamelan-bespeeling. We vernemen hierover van bevoegde hand een aantal kenmerkende bijzonderheden, die wij illustreeren door enkele verduidelijkende opnamen.

Langzamerhand zijn we gewoon geraakt aan kennisgevingen van concerten in zalen, waar voorheen slechts de beeldende kunst aandacht van den toeschouwer en bezoeker opeischte. Het is een experiment, een soort probeeren, „boleh tjobah” zou een Indischman zeggen. Deze typisch Indische zegswijze schoot ons te binnen toen de leiding van het Koloniaal Museum annonceerde, dat in den lichte hof der afdeling Volkenkunde gamelan-muziek ten gehore zou gebracht worden. Uit den grooten toeloop van het publiek bleek al spoedig, dat de kennismaking in den smaak viel. Het mag trouwens als een unicum aangemerkt worden, dat een Indisch orkest in zoo'n passende omgeving optreedt. Dat moest succes hebben.

Wanneer op een botanische excursie of lange wandeling ver

III. Raden Hardjodiringgo als Javaansch danser in een klassieke pose.

IV. Rechts op de foto de saron, een instrument dat uit zes zacht gewelfde metalen staven bestaat. Links op deze foto een gambang-speler, in travesti wegens het vervullen van een dubbel-rol als danser.

van het stadsgewoel de tonen van een carillon tot ons komen, geraken wij plots in een andere sfeer, in een gewijzigd milieu; de stoffage van onze omgeving, hetzij weiland of bosschage, wordt rijker aan nuanceering, terwijl omgekeerd het klokkenspel, in de stad alledaagsch geluid, in de vrije natuur een niet nader te beschrijven bekooring heeft.

Dubbel boeien in de omgeving van Indische ethnografica de mystieke melodieën door een klein maar select ensemble eenvoudig en bescheiden op exotisch slagwerk voortgebracht. Het tengere figuurtje in sarong en kabaja (Indische blouse) met Maria Stuartachtigen kraag, vervaardigd van Palembangsche kant (of imitatie) trekt onwillekeurig het eerst de aandacht. Hoewel haar kapsel, gelet op de scheiding, westerschen invloed vertoont, schijnt de jonge vrouw niets te voelen voor Europeesch nagellak. Toch zou zij ongetwijfeld in eigen land de fijne, slanke hand en mooi gevormde vingers verfraaien met een onafwaschbare kleurstof, verkregen uit de blaren van den „patjar”, een algemeen verspreiden boomheester (lawsonia inermis).

Op onze eerste foto ziet men hoe de speelster met de linkerhand gracieus het geluid der trillende koperen staven dempt, een typisch manueel, voornamelijk eigen bij de bespeling van de gendèr. De klankgevendende deelen van dit instrument bestaan uit plattere en kortere klankstaven, die, gelijk schakels van een halsketting door katoenkoorden vastgehouden, aangebracht zijn boven bamboekokers, die als klankbodem dienst doen.

VI. De bespeler van de groote hangende gong, gong ageng of gong gedeh genoemd.

V. De man met de koperen bekkens, elk van één slagknobbel (pentjoe) voorzien, de z.g. bonang-speler.

VII. De speler op de groote bonang-vormige bekkens, kenong, waarmee begin en einde van groote toon-zinnen of melodieën worden aangegeven.

De gendèr is een paraphraseerend speeltuig, dat geslagen wordt met een kleinen, schijfvormigen, omwoelden hamer. De twaalf klankstaven omvatten bijna twee en een halve octaaf bij de gamelan salendro (vijftonig stelsel).

De gebrilde vrouw op de andere foto bespeelt eveneens de gendèr, juister uitgedrukt de gendèr penoemboeng (elke gamelan telt drie verschillende gendèrs) terwijl de derde speelster haar bedrevenheid op een „saron” toont, een instrument bestaande uit zes langwerpig vierkante, vrij dikke, zacht gewelfde metalen klankstaven, die van links naar rechts in grootte afnemen; zij zijn aangebracht op een z.g. „grobogan”, een massieven houten trog of bak, waarvan de beide uiteinden in rond uitgesneden draaghandvatten, en beneden in breede voeten uitloopen. In enkele gevallen laat men de saron-tonen doorzingen, anders worden zij, gelijk bij den gendèr, gedempt na den aanslag met den houten hamer.

Naast deze saron-speelster ziet men op foto IV een gambang-speler (momenteel in travesti, daar hij in het volgende programma-nummer als vrouwelijke partner van den danser optreedt) die den hoofdtoon in het gamelanorkest aangeeft.

De klankstaven van hout of metaal (vandaar resp. „gambang kajoe” of „gambang gangsa”) omvatten drie tot vier octaven.

Geeft, zooals gezegd, de gambangbespeler den hoofdtoon aan, zoo dient aangestipt dat zulks vaak ook het geval is met den bonang-speler (foto V), den man die bij de gamelan salendro twee rijen van vijf koperen bekkens voor zich heeft, welke voorzien zijn van een slagknobbel, den z.g. pentjoe. De bonangtonen worden niet gedempt, blijven dus doorzingen.

En nu naar den speler met de vervaarlijk hangende koperen bekkens, de gongs. Op foto VI slaat hij net op de grootste van het stel: de gong ageng of gong gedeh (beteekent groote gong). Heeft de gamelan maar één gong, dan hangt aan dezelfde dwarsbalk of „gajor” nog een minder groote, de z.g. „kempoel”. Naast de gongs, die dienen om groote toonzinnen of afdeelingen met een enkelen slag af te sluiten, kent men een of twee groote bonangvormige bekkens, „kenong” geheeten, die als gong fungeeren. Bij de gamelan telt men vier verschillend gestemde kenongs (zie foto VII).

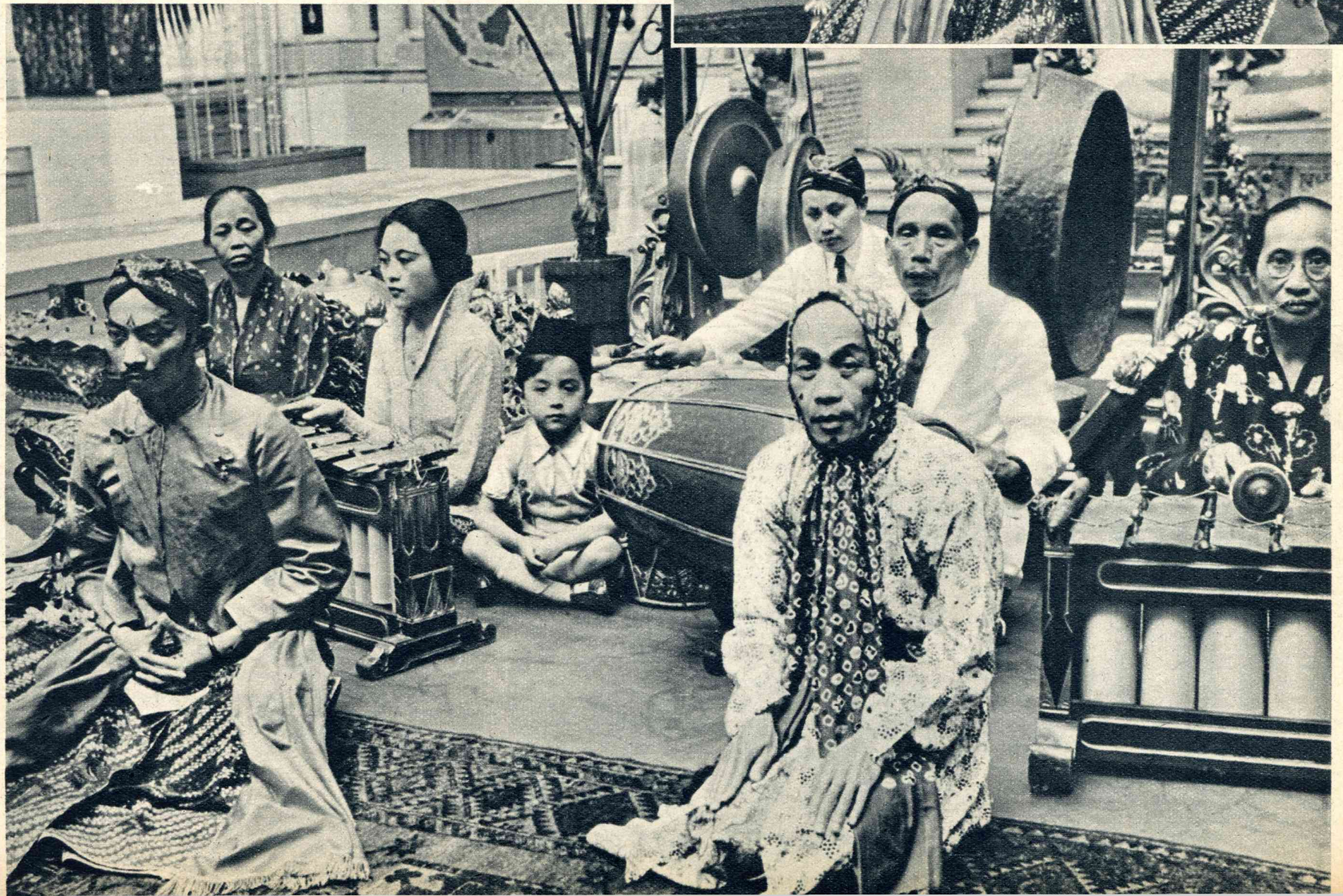
VIII. De loerah-kendang bespeelt de trom en geeft daarop het dansrhythme aan en het tempo: dit geschiedt met de vlakke hand.

De speler, die geen koperinstrument bespeelt, maar aan een trom klanken ontlokt, is de loerah gending (of kendang). Men zie hiervoor foto VIII. De kendang geeft het tempo aan en accentueert bij een dansbegeleiding de beweging van den danser of van de danseres. De trommelvellen zijn verschillend van grootte, zoodat 't instrument, met de beide platte handen bespeeld, verschillende klanken, echter geen bepaalde tonen, kan voortbrengen.

Het bespelen van de kendang is terug te brengen op combinaties van een vijftal primaire aanslag-nuances; deze vijf elementaire slagwijzen zijn niet overal gelijk. Zij vertoonen kleine verschillen naar de landstreek. Vandaar o.a. de verschillende benaming aan het hof van Djokja en Solo.

En zoo belanden wij in gedachten in de Vorstenlanden op Java en kunnen wij, wanneer de danser ten tooneele verschijnt, eenige van diens houdingen en gebaren begrijpen, indachtig de alom vermaarde srimpidansen en wajang-wong-voorstellingen aan het Javaansche hof.

IX. De opstelling van het gamelan-orkest, met den danser en tegen-danser op den voorgrond.

Raden Hardjodiringgo, de leider van het ensemble, wiens optreden als causeur en als danseur (zie onze foto's III en X) het evenement van de gamelan-demonstratie is, opent met de sembah, als hij zich komt voorstellen aan 't publiek (zoo ook doen de srimpi's voor hun adellijken toeschouwer, den sultan of soesoehoenan) en beëindigt met hetzelfde gebaar, als gestyleerden groet, den dans. Anderen meenen in dit laatste te zien 'n teeken van dank aan de goden, die zijn optreden met een goeden afloop begunstigd hebben.

Een godsdienstige achtergrond bij tooneelspel of dans valt eveneens te onderkennen bij bestudeering der geheimzinnige teekens op aangezicht of masker. Zoo lette men bij onzen danser op de tatouëring tusschen de wenkbrauwen. Ook bij de dansmaskers of topèng ontbreekt dit nimmer: het is het z.g. „nama", een secteteeken bij de topèng, afkomstig van een herkenningsteeken bij de Hindoe's.

Bij de Boeddhistische en Hindoe-priesters vinden wij hetzelfde. In hoeverre de Javaansche dansers met deze tatouëring een mystieke gedachte etaleeren, daarover tasten wij in het duister.

v.d.B.

X. Men lette op den bijzonderen stand van hand en vingers van den danser: de rechtevingertoppen aan de kris, de linker op de knie in spreidstand.

BLIJF VOORAL BELEEFD!

door Miel Everts

De heer en mevrouw Loenen-Vreeland hadden een huis vol logé's, vanwege hun zilveren huwelijksfeest. Zij waren erg in hun schik. Alles liep prachtig. Het gezelschap had smakelijk koffie gedronken, en de gasten waren vroolijk. Nu zaten zij in het groote vierkante salon te rooken en een likeurtje te drinken. En mevrouw Loenen was een handige gastvrouw: zij werkte ijverig, om éénheid in den kring te brengen, de gasten vertrouwd met elkaar te maken, vóór ze zich splitsten in kleine groepjes van menschen, die elkaar al wat langer en wat beter kenden.

Ze zei hardop tegen de dame, die naast haar zat: „U kent dokter Manders toch? Hij heeft door 't heele land naam, als dokter en als geleerde. . . .”

„Kom, kom, mevrouw,” zei de dokter bescheiden, zijn welverzorgde hand opstekend, „een doodgewone huisdokter. . . .” Maar hij was wel in zijn schik met het compliment: zijn gladde, zelfvoldane gezicht werd een tintje rooder. Manders was ongeveer vijfendertig en had meer weg van een genoeglijk, wel-doorvoed man van de wereld dan van een geleerde.

„Houd u maar niet zoo nederig, dokter,” hernam de gastvrouw. „We weten allemaal veel te goed, hoe 'n buitengewone geneesheer u bent.” Zij keek naar den anderen kant, en bleef de loftrompet steken voor dokter Manders. Zij mocht best een beetje over hem ophakken, vindt u niet? Want ze was er trotsch op, dat hij tot haar huisvrienden behoorde. Ze vertelde, welke wonderbare genezingen hij al op zijn rekening had, en hij was bezig met onderzoekingen. . . .

Een dikke heer zei glimlachend: „Da's een heele gerustheid, nicht! Als we een van allen wat mochten krijgen, zoolang we hier zijn. . . .”

„Dan hoeven we nergens bang voor te zijn, met zoo'n dokter bij de hand,” zei de gastvrouw in het volste vertrouwen.

Een praatziek jong vrouwtje klampte den dokter meteen maar eens aan. Hoe dacht hij dáár over? Ze had een vriendin, die ziek was. Hij luisterde ernstig en minzaam naar haar, stelde een paar vragen over de voorgeschreven behandeling, en keurde die zonder aarzeling goed.

„Ja, ja juist! Da's de gewone behandeling in zulke gevallen. Ik pak 't zelf wel eens anders aan. Maar dat zijn persoonlijke opvattingen, begrijpt u. Iedere dokter heeft zoo zijn stokpaardjes. . . .”

„Vind je hem niet interessant?” vroeg een nicht aan een andere nicht, toen hij de kamer uit ging.

„Ja, 't is een heel bijzondere man,” beaamde mevrouw Loenen-Vreeland.

De logé's gingen naar hun kamers, en de anderen naar huis of naar hun hotel, om zich te verkleeden; want 's middags gingen ze er allemaal samen per auto op uit, den schoonen omtrek bekijken en ergens buiten theedrinken. Meneer Loenen had in den tusschentijd een gesprek met zijn vrouw.

„Je hebt wel een beetje zitten overdrijven,” zei hij. „Manders is een aardige kerel, heel prettig gezelschap. Maar jij hebt er een halven professor van gemaakt, een beroemdheid. . . .”

„Zooiets hoort hij wel graag,” zei mevrouw Loenen met een lachje.

„Natuurlijk hoort hij 't wel graag,” gaf haar man toe. „Maar zeg nu eens eerlijk — vind je 't een goeden dokter?”

„Nee,” antwoordde zij rustig. „Hij heeft mevrouw Fluiter een tijdje behandeld, en ze mocht blij zijn, dat ze er levend afkwam!” Zij lachte. „En hij heeft haast geen praktijk ook. Maar wat zegt een mensch al niet? Hij blinkt nu eenmaal graag uit, en de anderen vinden 't wel prettig, een uitblinker in hun gezelschap te hebben.”

De huisknecht (expres voor deze drukke dagen gehuurd) kwam zeggen, dat de auto's er waren. Den heelen rit gingen de gesprekken over medische onderwerpen, en de dokter overblufte zijn rijtuiggenooten met zijn uitvoerige wetenschap. Bij de thee had hij 't over zijn persoonlijke kijk, 't instinct om zoo te zeggen, waarmee hij zoo vaak de methode van een collega had kunnen verbeteren. Helaas werd dit onderhoud, en 't heele uitstapje, door onweer verstoord. De feestelingen werden doornat, en gingen zich gauw verkleeden, en snakten naar 't diner.

't Was een echte feestmaaltijd. Maar meneer Loenen at weinig en rilde veel. De haard brandde, met vroolijke vlammen, maar 't leek wel, of meneer Loenen niet meer warm kon worden.

„Je hebt toch geen kou gevat, hoop ik?” zei zijn vrouw zacht en bezorgd.

„Ik geloof 't wel,” zei hij, met zijn bibberende handen aan de lapellen van zijn jasje. „Maar 't zal wel weer overgaan.”

Ze voelde zijn pols. „Man, je hebt koorts! Is 't niet, dokter?”

„Val nu een gast niet lastig met zoo'n kleinigheid,” protesteerde meneer Loenen.

„'t Is hoegenaamd geen last,” zei Manders lachend. Hij beklopte meneer Loenen eens even, en luisterde naar zijn borst, en zei tevreden: „Da's best in orde.”

„Zal ik hem een paar kininepilletjes geven?” vroeg mevrouw Loenen-Vreeland met eenigen schroom.

„Daar is niets tegen,” zei hij genadig.

„En wat vindt u van een mosterdpleister of zoo?”

„Lijkt me heusch niet noodig,” zei de dokter wat stijfjes.

Zij dorst niet aandringen, maar excuseerde haar man bij 't gezelschap — 't was misschien beter, dat hij maar naar bed ging. Toen zij het vertrek verliet, hield een vriendin haar even bij haar elleboog vast. „Maak je maar geen zorg, hoor! Je hebt den dokter in huis — en dokter Manders nog wel — dus er kan niets gebeuren!”

Meneer Loenen lag den heelen nacht te woelen en te kreunen. Tegen tweeën lag hij een poosje te ijlen. Toen 't licht werd nam zijn vrouw, die niet naar bed was geweest, temperatuur op. Ze schrok — bijna veertig! Ze wou bellen, om 't meisje op te dragen, een dokter te halen, maar daar kwam haar man met een zwakke stem tegen op.

„Maak toch geen drukte, 't gaat wel over! En je stoot Manders voor zijn hoofd, als je een ander laat komen.” Zij had aan dien geleerden logé heelemaal niet meer gedacht, en vond, dat de huisdokter toch altijd. . . . „Nee,” vond haar man, „dat zou echt een affront voor hem zijn. Vraag maar, of hij even hier komt. Misschien weet hij er meer van dan we denken.”

't Spreken kostte meneer Loenen moeite, en iederen keer dat hij ademhaalde vertrok zijn gezicht. Dokter Manders kwam boven, beluisterde de borst van den patiënt en herhaalde met goedhartige vastberadenheid, wat hij al eerder had gezegd: „'t Beteekent niets! Bent u geschrokken van dat beetje koorts? Dat worden we met kinine wel baas — morgen mankeert hem niets meer. U moest maar opstaan en een beetje in den tuin gaan wandelen, meneer Loenen. Zal u goed doen.”

Meneer Loenen zei haperend en verlegen, dat hij zich te moe voelde om op te staan.

„Goed, goed,” berustte Manders. „Een dagje bedrust kan ook geen kwaad.”

De gasten beneden, die een poosje nogal stil waren geweest, begonnen weer te praten en te lachen. De dokter had hen gerustgesteld, merkte mevrouw Loenen-Vreeland.

„Dokter Manders zegt, dat 't niets van belang is.”

Zij dorst hen niet tegen te spreken. Maar gerust was zij er niet op. Zij sprak er in vertrouwen met haar vriendin over, en die wees haar vriendelijk terecht: „Als je man nu door een gewonen dokter behandeld werd, gaf ik je gelijk. . . . maar dokter Manders!”

's Middags om drie uur kreeg meneer Loenen een aanval van benauwdheid. Mevrouw Loenen voelde zich afschuwelijk alleen, in haar huis vol menschen. Om vijf uur was 't nog erger — de koorts was weer hooger. Ze zou toch maar een anderen dokter laten komen, zei ze. Maar haar man, zoo zwak als hij was, maakte zich boos.

„Terwijl we Manders in huis hebben? Hoe kom je er bij. Wat zou 't wel lijken? Ik wil 't niet hebben, hoor!”

. . . . en bijna gilde ze het uit

Zij vluchtte naar een andere kamer, om haar angst te verbergen. De dikke neef kwam boven om te hooren, hoe 't ging, en spoorde haar aan om kalm te blijven.

„Je moet niet zoo overdrijven. Een gewone verkoudheid! De dokter zei net, dat er heelemaal geen reden tot ongerustheid was. Hij zag 't heel gunstig in.” „Nou, ik dan niet,” flapte zij er uit.

Toen greep hij de koe bij de horens. „Je zei toch zelf, dat Manders zoo'n knappe dokter was?”

„Ja, dat zei ik. . . . maar in dit geval. . . . ik geloof, dat hij 't mis heeft. Ik ben bang. . . . ik zou graag eens hooren, wat een ander er van zegt.”

„Als je dat durft. . . .” zei de dikke neef. „'t Zou nogal gek staan.”

„Dat weet ik wel,” klaagde ze. „Da's juist het ergste! Durf jij hem niet voor te stellen, om consult te houden met een anderen dokter?”

„Nou, durven, durven. . . . Maar is daar zoo'n haast bij? Kijk 't nog even aan! Misschien stelt hij 't zelf voor!”

Ze keek 't aan. En de volgende vierentwintig uur ging de patiënt snel achteruit. Toen schoof zij alle bedenkingen opzij.

„Dokter, ik hoop, dat ik u niet beleedig, en u moet niet denken, dat ik geen vertrouwen in u heb, maar. . . .”

„Wou u er nóg een dokter bij halen om te consulteren? Ik kan u verzekeren, dat dat heusch niet noodig is. Maar” — Manders ging, kalm en waardig, zoo recht mogelijk staan — „u moet 't natuurlijk zelf weten — noemt u maar een collega, dan zal ik hem opbellen, als u 't wenscht.”

Toen hij dit had gezegd, voegde hij zich bij de andere gasten, met stijve stugge schreden. Mevrouw Loenen wist niet goed, wat zij doen moest. Er hing een sfeer van vijandschap om haar heen — 't leek wel, of al haar gasten partij trokken voor den dokter en haar kwalijk namen, dat ze hem had beleedigd. Zij keek zenuwachtig rond, en zag overal strakke gezichten, en hoorde hier en daar gefluister. Zij mompelde iets. . . . een excuus.

Toen kwam de huisknecht naar haar toe. „Wil mevrouw misschien even boven komen?” zei hij.

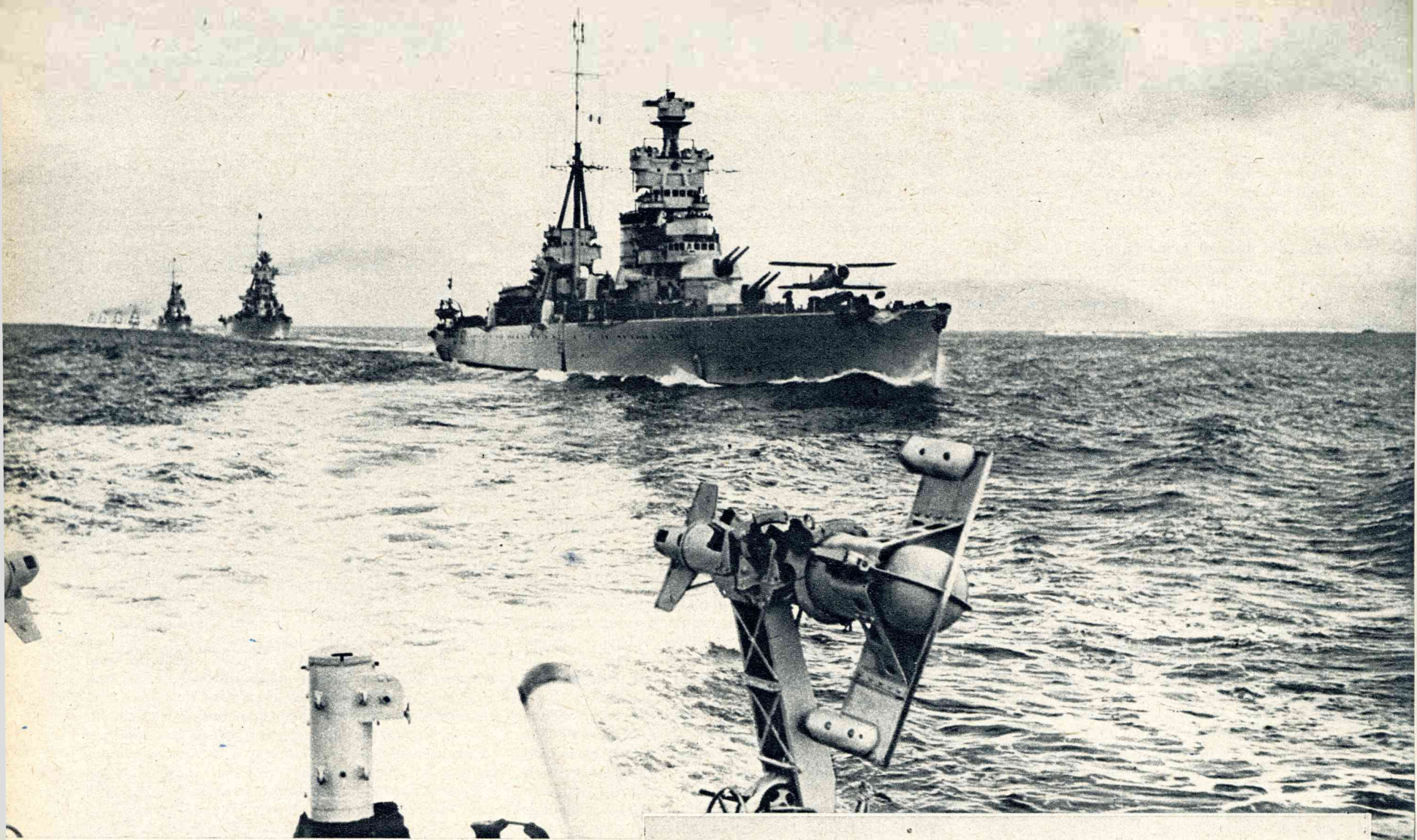
Ze ging de trap op, en bijna gilde ze het uit, toen ze haar man zag liggen, roerloos, met open mond en wijd open oogen. . . . dood!

Beneden zei de dokter, met een flauw, verdraagzaam lachje:

„Ik neem 't haar niet kwalijk. Maar dat neemt niet weg, enfin. . . .”

„Zegt u 't maar gerust!” bemoedigde hem een charmant vrouwtje, dat naast hem zat. „'t Is een héél eigenaardig gemis aan tact!”

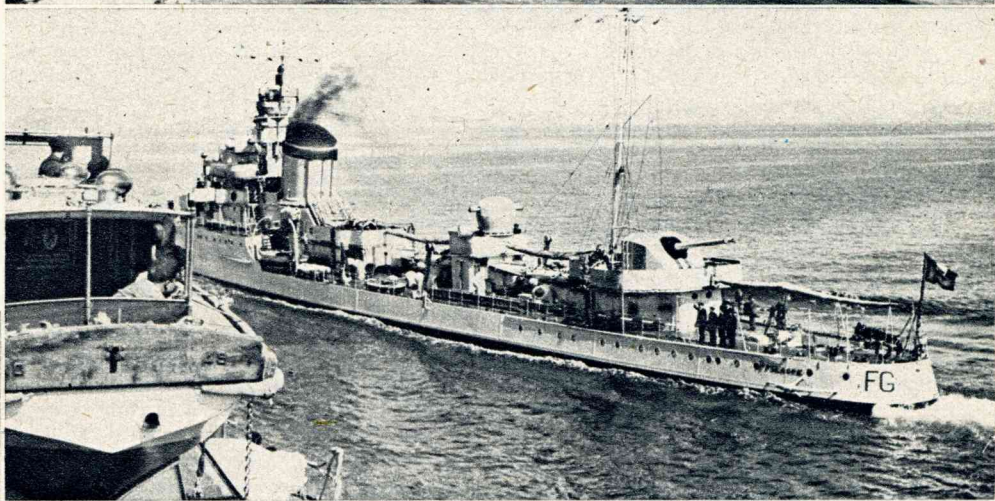
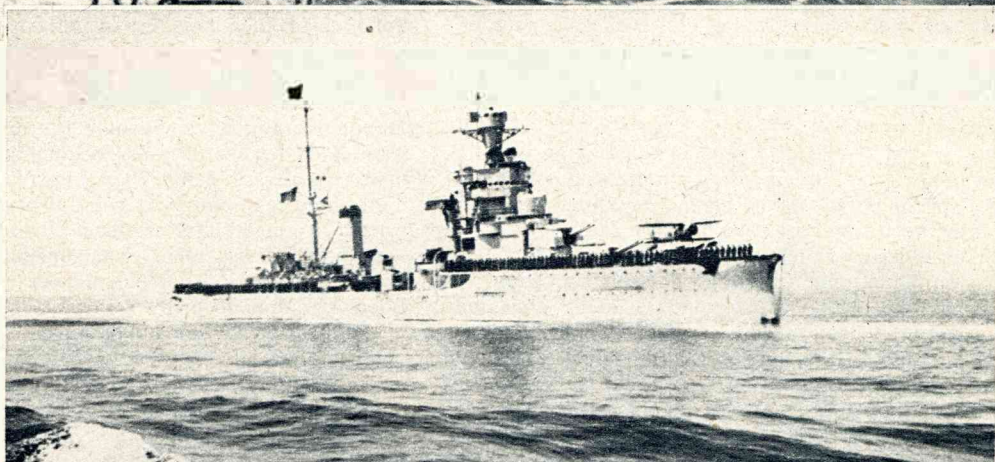

De zware kruisers „Trento” (met vliegtuig) en daarachter de „Trieste”, alle twee van de „Trieste”-klasse.

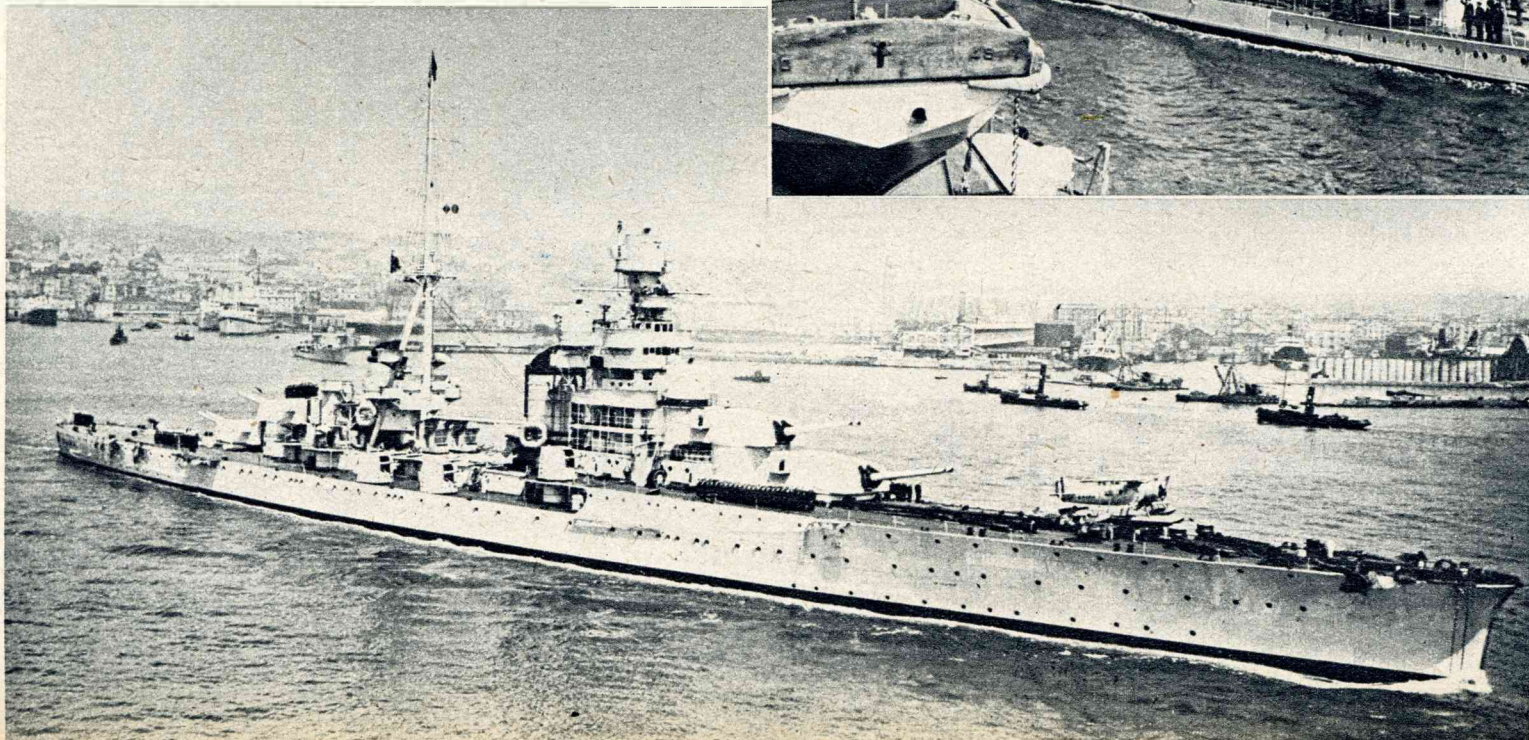
ITALIË'S VLOOT

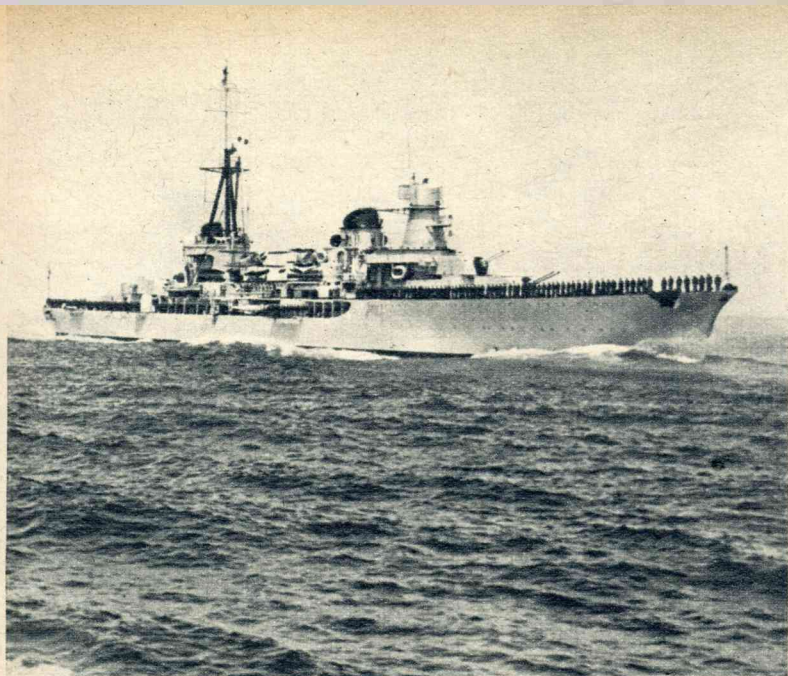
*Een respectabel getal
eenheden*

De zware kruiser „Zara” van 10.000 ton met acht kanonnen van 20 cm en twaalf van 10 cm; snelheid 38 mijl, welke men heeft kunnen bereiken door op de bescherming (gordel- en pantserdek) te besparen. Tot deze Trieste-klasse behooren nog zes andere zware kruisers welke den naam van een stad dragen.

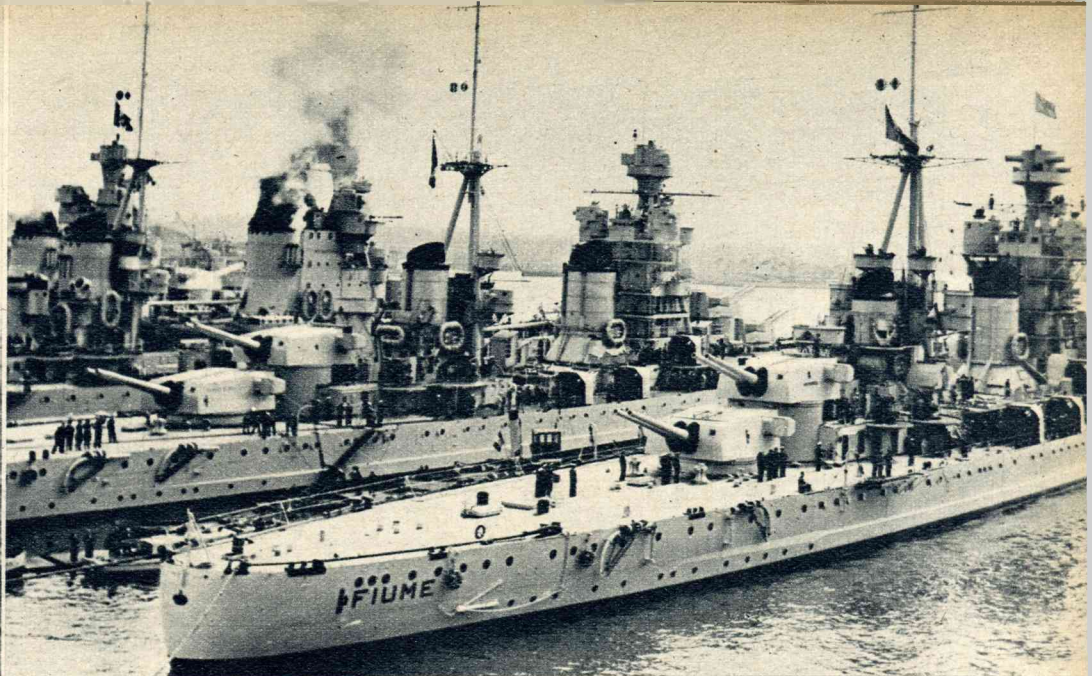

Onder elkaar: De kruiser „Barbiano” en de torpedojager „Folgore”. Van laatstgenoemd type telt de Italiaansche vloot tachtig schepen.

De kruiser Montecuccoli.

Vier zware kruisers van de „Trieste”-klasse: „Fiume”, „Zara”, „Pola” en „Gorizia”.

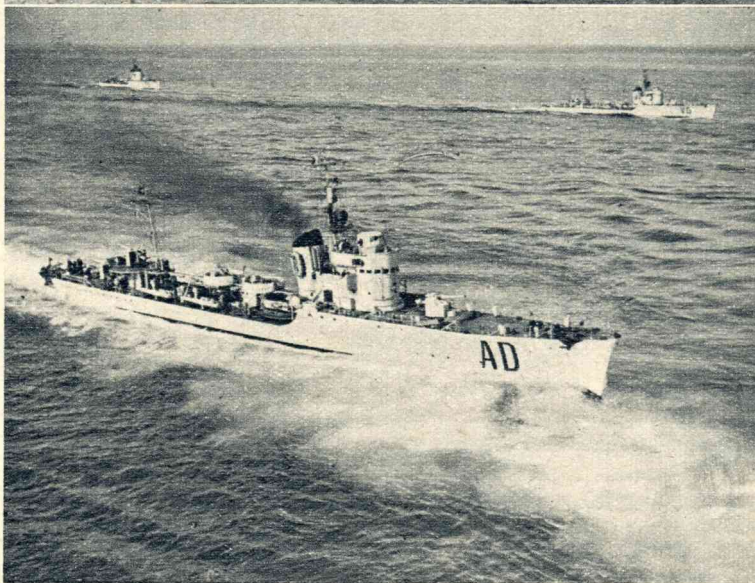
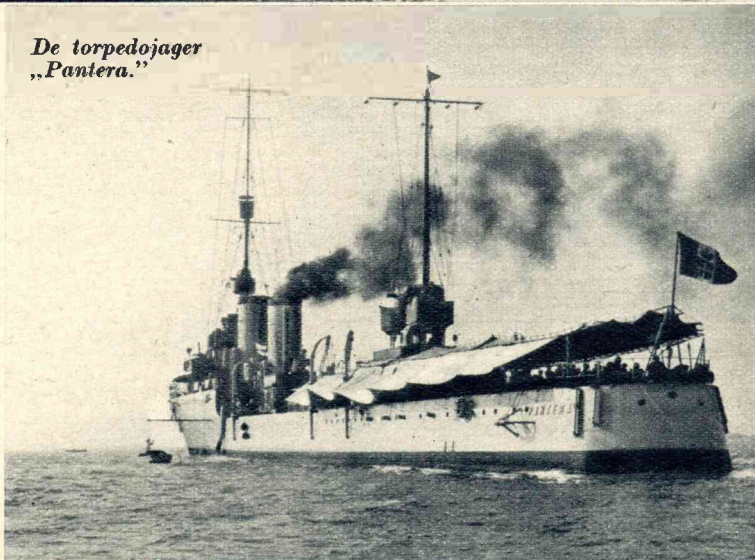
Italië beschikt over twee nieuwe lineschepen, de „Vittorio Veneto” en de „Littorio”, elk van 35.000 ton, bewapend met negen stukken geschut van 38 cm, opgesteld in twee drielingstorens op het voorschip en één drielingstoren op het achterschip. Deze bewapening is te vergelijken met die der Engelse schepen Rodney en Nelson, welke gewapend zijn met negen stukken van 40.6 cm, opgesteld in drielingstorens op het voorschip en ook met de nieuwe Engelse, Amerikaanse en Duitse slagschepen van de „King George V”, „Washington” en „Bismarck”-klasse. Behalve de negen zware kanonnen, beschikken de „Vittorio Veneto” en „Littorio” nog over twaalf stukken van 15,2 cm en twaalf stukken van 9 cm. Buiten deze moderne slagschepen heeft

Italië vier gemoderniseerde lineschepen van 23.500 ton, de „Caio Duilio”, de „Andrea Doria”, de „Conte di Cavour” en de „Giulio Cesare”. Bewapening: tien kanonnen van 32 cm, twaalf van 12 cm, acht van 10 cm en 36 luchtdoelmitrailleurs. Zeven zware kruisers met elk acht stukken van 20,3 cm, twaalf lichte kruisers, tachtig torpedojagers, 70 torpedobooten, honderd onderzeeërs, voorwaar een respectabel aantal eenheden, vele gloednieuw, andere geheel gemoderniseerd.

Als men hierbij nog kleinere eenheden als de vijftig motortorpedobooten rekt en verder in aanmerking neemt, dat de Italiaanse schepen in 't algemeen buitengewoon, ja zelfs verrassend snel zijn, dan kan men aannemen, dat deze vloot den tegenstander, die ten slotte slechts een deel van zijn schepen voor de Middellandse Zee kan reserveeren, heel wat moeilijkheden zal kunnen berokkenen.

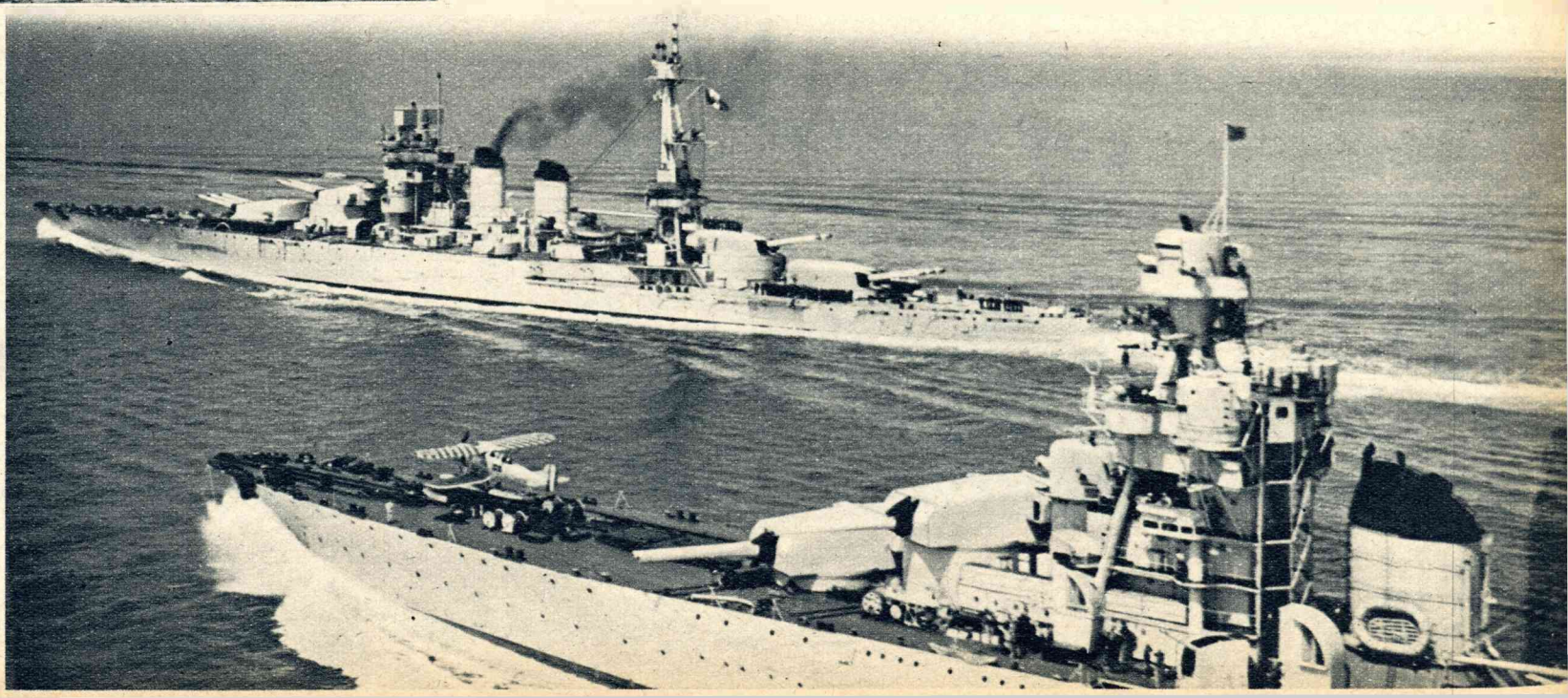
De torpedobooten „Andromeda”, „Vega” en „Perseo”.

De torpedojager „Pantera”.

De torpedojager „Usodimare”.

Het gemoderniseerde slagschip de „Conte di Cavour” (23.500 ton) en de „Fiume” (10.000 ton), een zware kruiser van de „Trieste”-klasse. Tot de uitrusting van de „Fiume” behoort een water-vliegtuig, dat op de voorplecht staat opgesteld.

De melkimmers zacht slingerend aan het juk — zoo trekken de Walchersche melksters het akkerpad langs, de weide in, om haar examen te gaan afleggen.

WALCHERSCHE BOERINNETJES DOEN MELKSTERSEXAMEN

Daar hebben nu sinds de dagen van Kelten en Batavieren onze Walchersche boerinnen van moeder op dochter

twintig en meer eeuwen lang de koeien van de Zeeuwsche weiden gemolken, gemolken dag in dag uit, 't avond en te morgen — en nu beginnen daar een paar heeren in de stad het tijd te vinden om ze eigenlijk het melken eens te gaan leeren en ze 'r een examen in af te nemen!

Natuurlijk — in 't begin was dat haar eer te na. Als er melken geleerd moest worden, dan konden zij wel een lesje geven! Waar was het voor nodig, allerlei onuitspreekbare stadhuisswoorden en onbegrijpelijke becijferingen te pas te brengen bij iets dat zoo doorgewoond was als melk? Als nu al zoo veel eeuwen lang geen boerengeslacht een beter en voordeliger manier gevonden had om koeien te fokken, te weiden en te stallen, te voeren en te drenken en te melken —

was dat dan geen bewijs, dat 't niet beter kon? Maar 't kon wel beter. En wie dat niet wilde geloof-

sommigen, die er zich aan stoorden, dan toch maar aardig wat meer geld in de beurs.

Handen zindelijk en schoon? — Dat is de eerste vraag.

Eerst met een vriendelijk klopje de vreemde koe wat gerustgesteld.

Met een kunstigen knoop worden de achterpooten van de koe voor 't melken bijengebonden.

ven uit de becijferingen van de geleerde stadsche heeren, die moest het wel gelooven uit de afrekeningen van de zuivelfabriek.

Want zindelijkheid, hygiëne en bacteriëngelalte, dat werden maatstaven, waarnaar melk en boter gekeurd... en afgekeurd gingen worden. En vetgehalte — dat bleek een ding, dat den melkprijs aan de fabriek met centen per liter verhoogen of verlagen kon. En ouderwetsche voedermethoden, die bijmaak veroorzaakten, maakten voortaan het product waardeloos. De stadhuisswoorden en de cijfertjes, wel, die brachten

*Evenals het melkgerei moeten ook de wiers zindelijk zijn voor het melken begint.
Daar wordt een poetsdoek voor meegebracht.*

*Niets ontgaat het geoe-
fend oog van de jury.*

En dat is het argument, dat de deur toe doet. En dat meer en meer van de twijfelaars en twijfelaarsters volgen deed. De wetenschap van de heeren uit de stad was dan toch meer dan een liefhebberij of eigenbaat: zij beteekende ook voor den veeboer grooter profijt.

En de fierste Walchersche boerendochter, die zich de kaas niet van haar boterham had willen laten eten, koos nu eieren voor haar geld en kwam meedoen aan de groote beweging, die den Zeeuwschen veestapel en de melkwinning verbeteren ging.

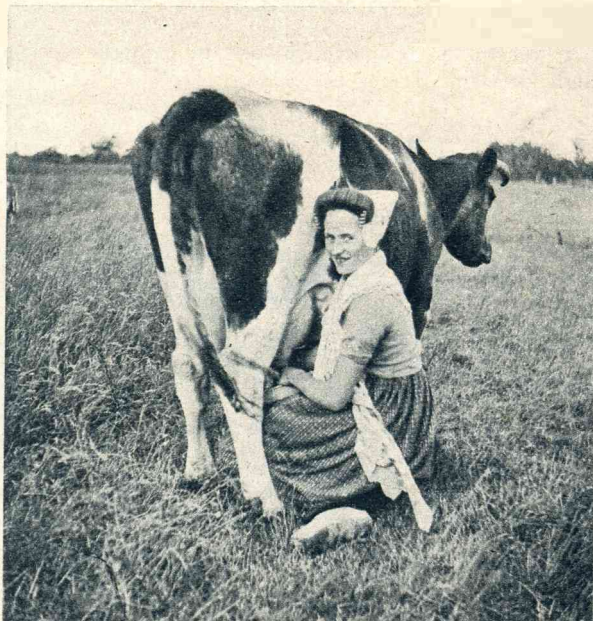
De eischen van de zuivelfabriek, de lessen en de adviezen van de veeteelt- en zuivel-consulenten, de melkerscursussen verhelderden het inzicht en verbeterden de praktijk. En de Walchersche veeboer voer er wel bij. Want al hebben we nog niet het peil bereikt, waartoe bijvoorbeeld de Denen met hun wetenschappelijke bedrijfsvoering wisten te geraken, de Zeeuwsche veehouderij is in enkele tientallen jaren in ieder opzicht verbeterd en vooruitgegaan.

En vooral nu de boterbereiding en verdere melkverwerking practisch geheel aan de zuivelfabriek zal moeten worden overgelaten, kan er op de boerderij des te meer aandacht worden besteed aan die andere

zijde van het bedrijf: de teelt, de voeding, de verzorging en melkwinning.

De Walchersche boerendochter draagt het hare bij, door aan de jaarlijksche melkerscursussen mee te werken als voormelkster bij de praktische lessen, die de theorie afwisselen. Ook nu weer heeft de cursus zijn jaarlijksch aantal wel-onderlegde en deugdelijk

geoeffende melkers en melksters afgeleverd. En overall reageeren de uitkomsten van het bedrijf verrassend sterk op de toegepaste melkmethode. En dat wil heel wat zeggen in een tijd als dezen, nu bij de velerlei beperkingen, die de omstandigheden ons opleggen, alleen de rationeelste bedrijfsvoering de zuiverste baten verzekert.

Maar zenuwachtig maak ik me toch niet.

En ten slotte zal de voltallige examencommissie haar oordeel in cijfers moeten geven.

Nederlandsche kinderen op het station van Gmunden.

Een groep Nederlandsche kinderen.

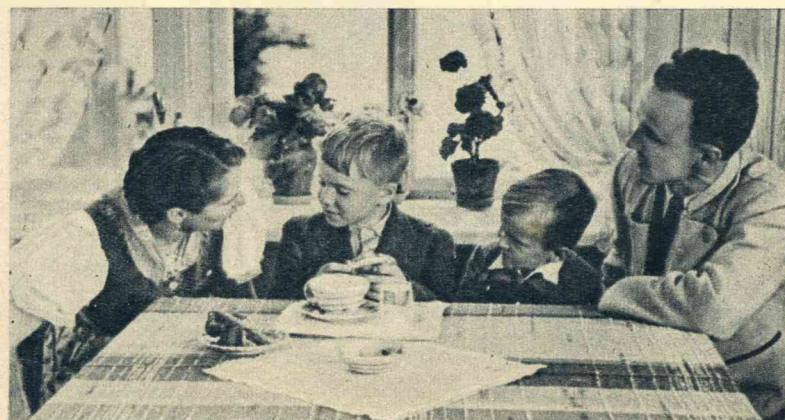
AANKOMST DER NEDERLANDSCHE KINDEREN IN DE OSTMARK

*Begroeting der kinderen op het station
van Gmunden door Kreisorganisations-
leiter Eidner. Links prof. Scheltema
uit Groningen.*

*Eerste
kennismaking.*

Een pleegvader heeft zijn beschermeling ontdekt.

Een Hollandsche jongen in het Duitsche gezin, waar hij gast is.

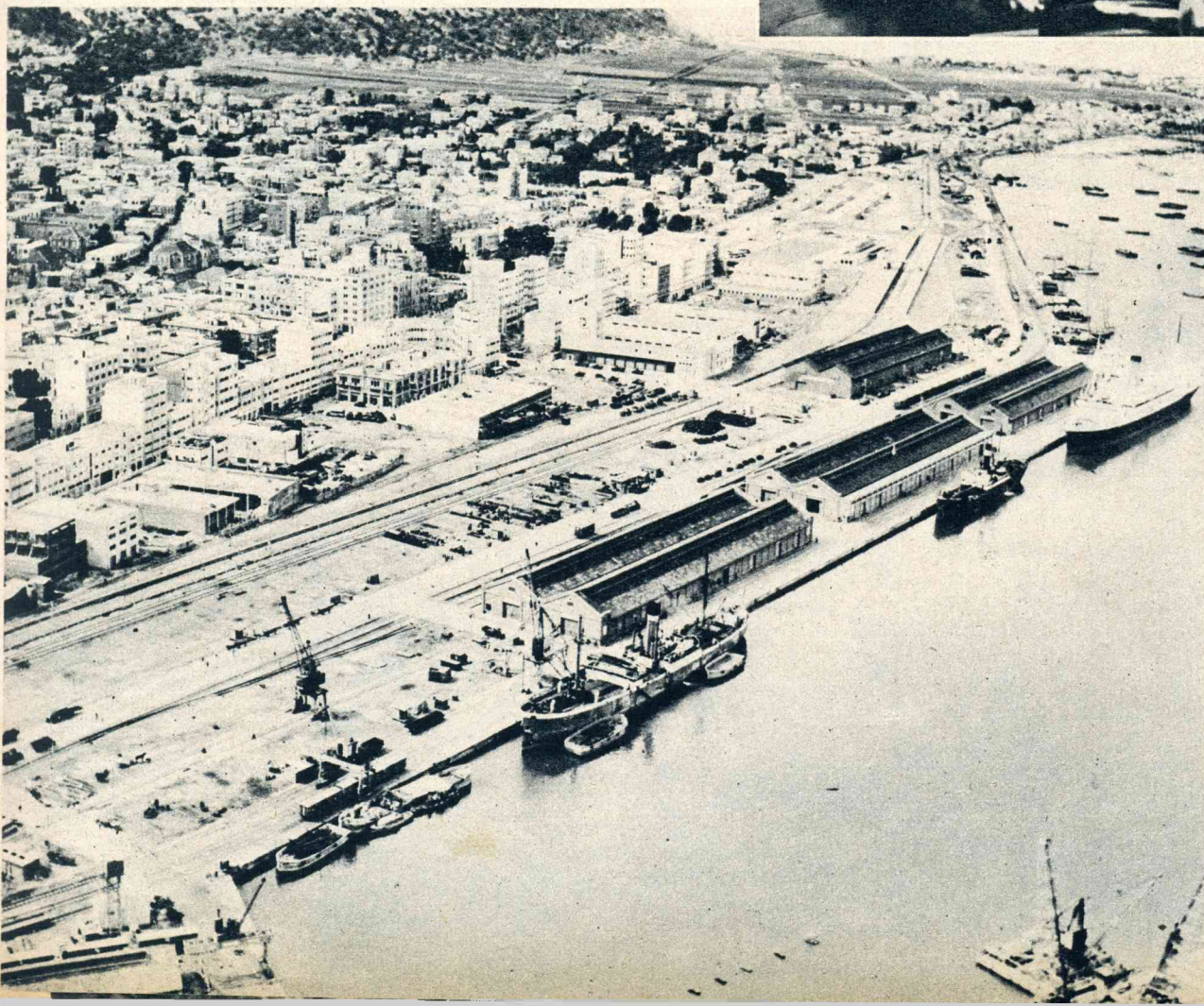
BUITENLANDSCH NIEUWS

Italiaansche luchtstrijdkrachten hebben vorige week het petroleumcentrum van Haifa gebombardeerd; opslagplaatsen en raffinaderijen werden getroffen en geraakten in brand. Een luchtfoto van de haven van Haifa, met op den voorgrond de in 1937 voltooide nieuwe loodsen en kantoorgebouwen.

Na afloop van de gedenkwaardige Rijksdagzitting van 19 Juli brengen de afgevaardigden den Führer den Hitler-groet.

Adolf Hitler en rijksmaarschalk Göring na afloop van de rede des Führers gefotografeerd.

Een woonhuis in een Noord-Duitsche stad, dat door een Britsche bom zwaar getroffen werd. Militairen zijn bezig het puin op te ruimen.

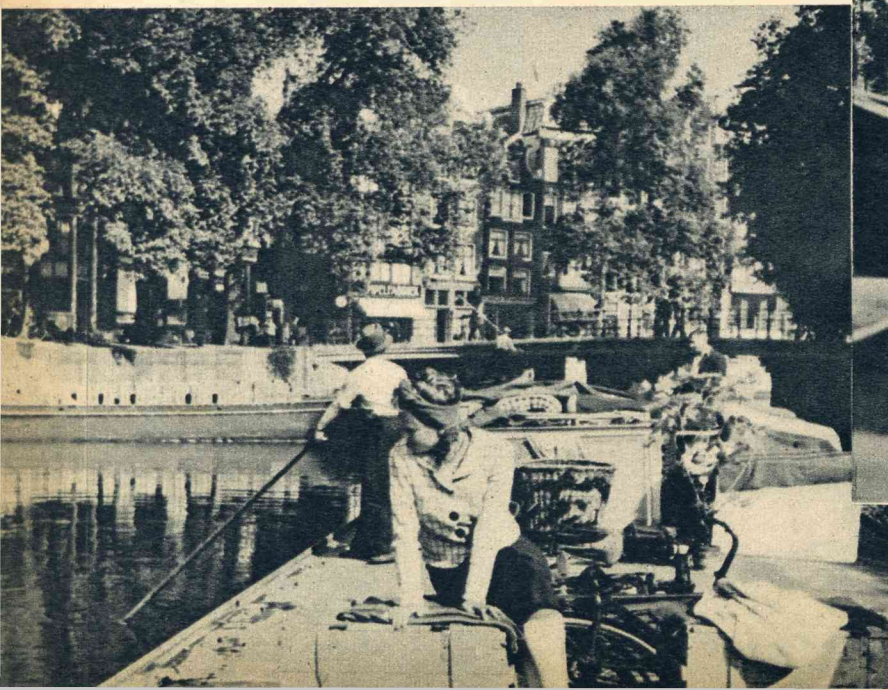
Langzaam glijdt de dekschuit met de „verhuizing” door de Heeregracht.

EEN VERHUIZING PER DEKSCHUIT

*Rustige vaart door de
Amsterdamsche
grachten*

*Op den Singel bij de Wijde Heisteeg gaat de dekschuit dwars door
het drukste gedeelte van de stad.*

*Tusschen de Heeregracht en den Singel passeert de verhuizing een nauw
grachtje. De schuifenvoerder zet af tegen het lage bruggetje.*

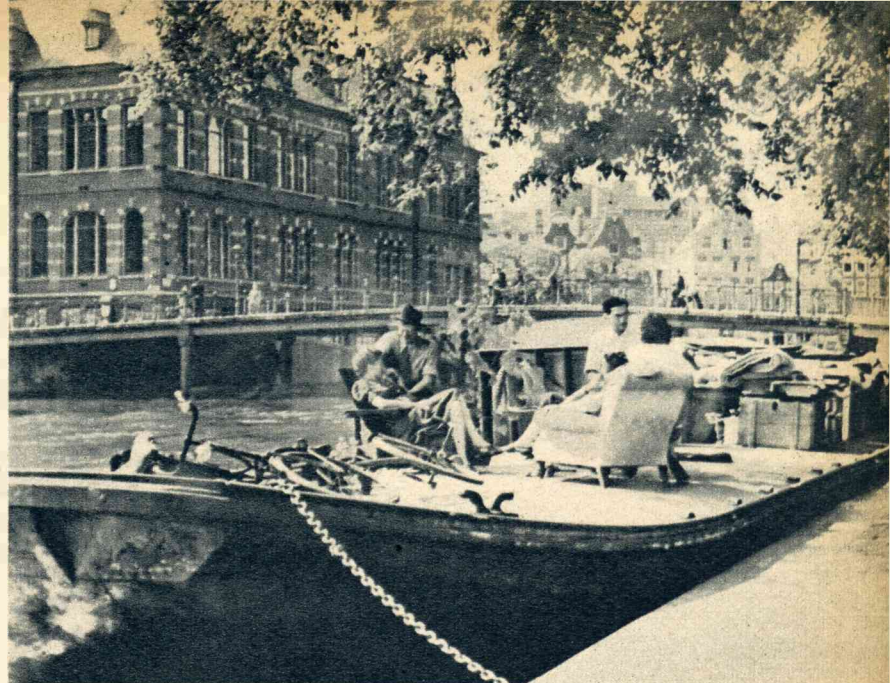
Boven op een dekschuit, die rustig door den Amstel glijdt, staat een piano, half ingepakt in dekens, en over het water klinken vrolijke melodieën. Rondom de piano staat en ligt de „verhuizing”. Een groepje mensen, dat van de Keizersgracht naar de Rivierenlaan verhuizen ging, en geen auto of ander stratenvervoermiddel te pakken kon krijgen, heeft een dekschuit gecharterd, en vaart nu door de Amsterdamsche grachten. Een heel nieuwe, maar bijzonder aangename ervaring, zoo’n verhuizing over het water. Een zacht briesje warrelt door blonde en donkere haren, en in lichte zomerjokjes en in overhemdsmouwen luidt het gezelschap in de maar-niet-ingepakte meubels. De zon straalt en de morgen hangt zwevend licht over de stad. Het water klokt zachtjes als de bootman met behulp van zijn „boom” de schuit langzaam door de grachten voortbeweegt. Soms wordt het plotseling donker, dan

*Het meest bekende plekje van Amsterdam. Op den achtergrond links de Munttoren,
rechts het Carlton-hotel.*

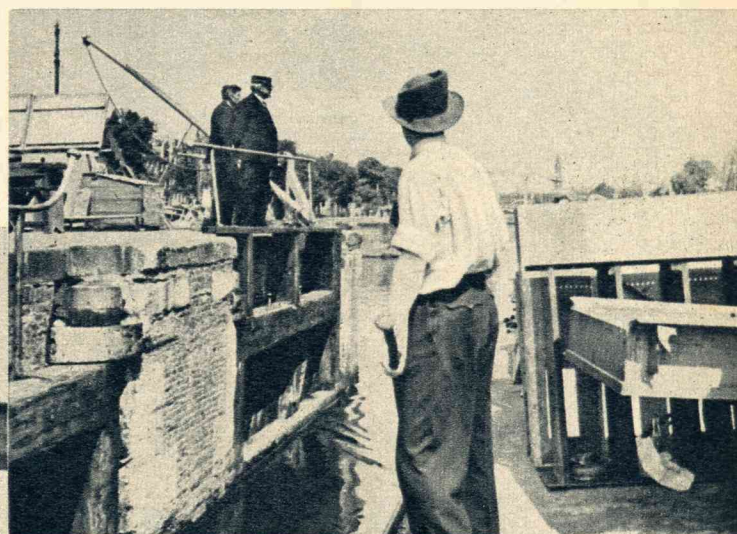

Nu wordt het pas gezellig, want kennissen maken gebruik van hetzelfde verhuismiddel en laden op den Zwanenburgwal bij.

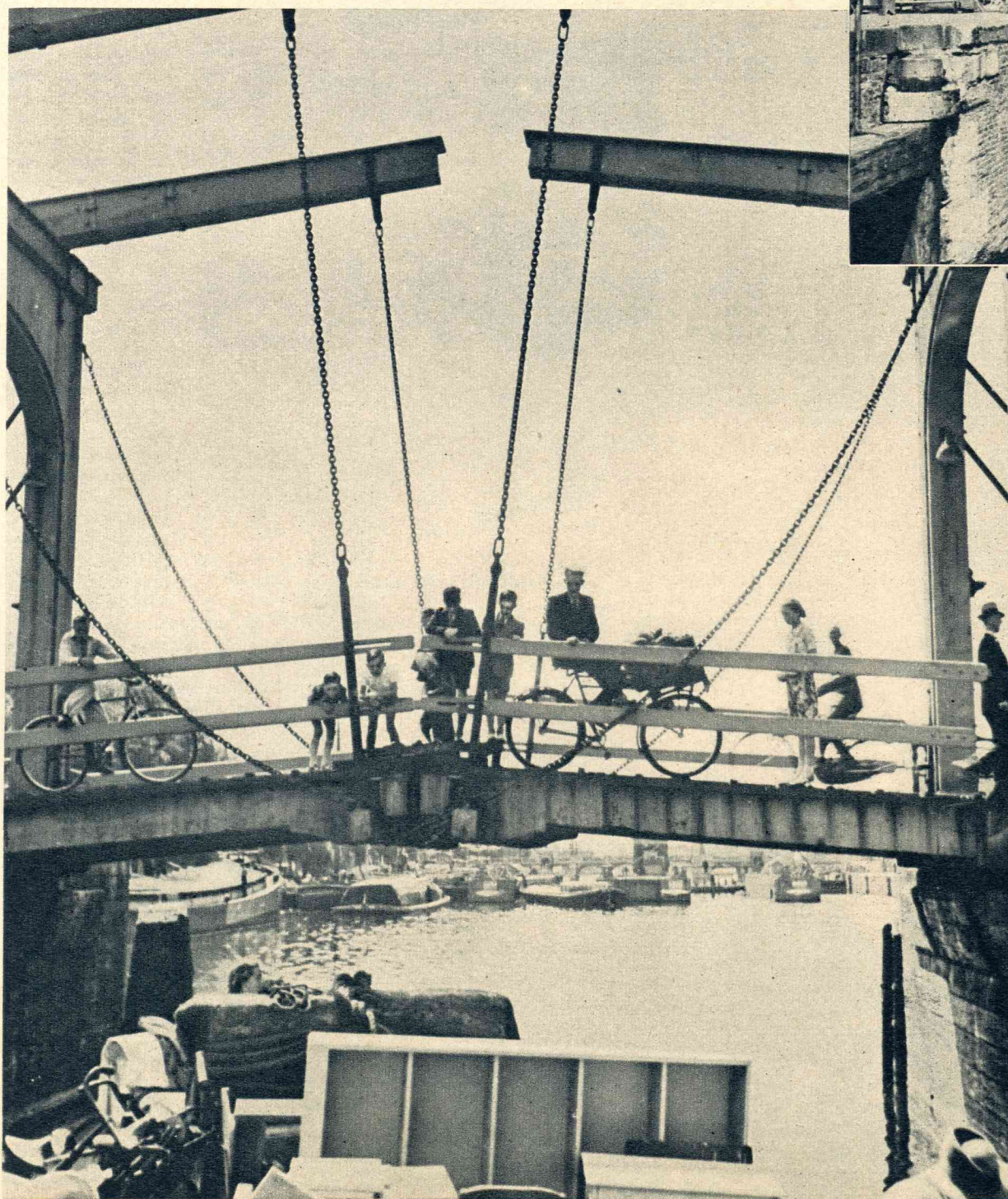

Afscheid van vrienden op den wallekant en dan gaat het verder.

passeert de schuit een lage donkere brug, dan weer opent de hemel in stralend blauw, en iets verder vormt dicht boomenloover steeds wisselende schaduwen. De statige grachtenhuizen glijden langs de boot voorbij, en de sluiswachter bij de Hoogsluis groet vriendelijk het zingende groepje mensen. Want bij den Zwanenburgwal is het gezelschap groter geworden, kennissen, die ook verhuizen moesten, zijn er bijgekomen, en nu zitten op de schuit een achttal jongelui bijeen. Zij genieten van de zeldzame ervaring; met een beetje goeden wil en verbeelding lijkt deze verhuizing op een plezierreisje,

In de sluizen tusschen Magere Brug en Hoogsluis.

Bij de Magere Brug trekt de verhuizing veel publiek.

en als de schuitenvoerder een breedgeranden hoed ophad en een doek met fladderende einden om zijn middel kon hij wel een gondelier zijn. Zoo vaak werd Amsterdam het Venetië van het noorden genoemd, en nu lijkt dit waarheid geworden.

Het laatste stuk naar de nieuwe woning wordt per bakfiets afgelegd.

Zwanen zijn mooi maar kwaadaardig

Men kan van den zwaan onmogelijk zeggen, dat hij niet zoo onschuldig is als hij er wel uitziet, want wat men van dit statige dier ook kan zeggen als hij met krachtige slagen door het water van een kalmen vijverschuift, onschuld is zeker niet de eigenschap die men hem het eerst zou toeschrijven. Maar kwaadaardig is zoo op het eerste gezicht toch ook niet de juiste karakteristiek, strijdvvaardig misschien. dapper, koninklijk, heerschzuchtig desnoods. Maar menschen die het weten kunnen, zoölogen, die de gedragingen van dezen vogel goed hebben bestudeerd, geen dichters, die alleen maar het prachtige silhouet, de elegante bewegingen prijzen, spreken een duidelijke taal: zij noemen den zwaan onbetrouwbaar, vals, jaloersch en sluw. Verraderlijk als een slang, woest als een wilde kat, koppig als een bulldog: zoo is het ware karakter van dit sieraad van alle parkvijvers.

Het is bekend, dat de zwanen den dood van talloze honden op hun geweten hebben, dat ze zelfs kinderen in het water hebben getrokken en verdronken, dat ze volwassenen hebben aangevallen en ernstige wonden toebrachten en dat ze ook in het verkeer met soortgenooten verre van liefdallig zijn, zoodat een gevecht tusschen honden zachtzinnig is vergeleken met een zwanengevecht.

Een hond houdt het bijna nooit tegen een zwaan uit, zelfs niet als de strijd op het land plaats vindt, waar de vogel zich moeilijk beweegt, doordat de pooten ver

Zwanen zijn heerschzuchtige beesten, die geen andere vogels op hun domein dulden.

naar achteren zijn geplaatst. In de honderden conflicten, waarbij menschen getuige waren, is het bijna nooit voorkomen, dat de hond het wist te winnen.

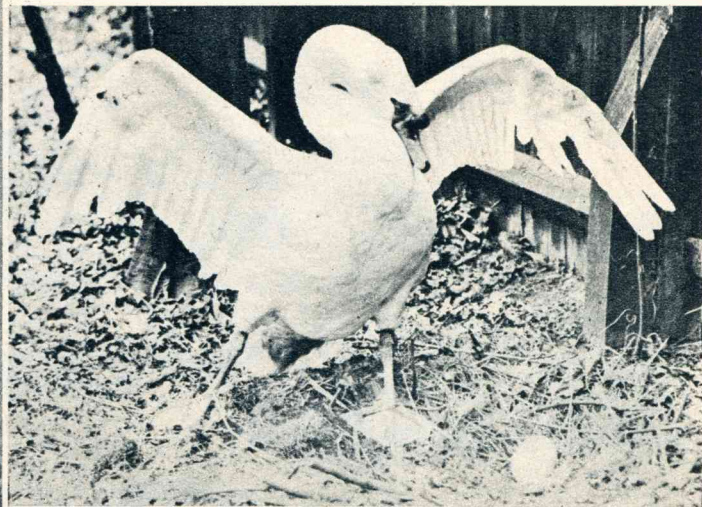
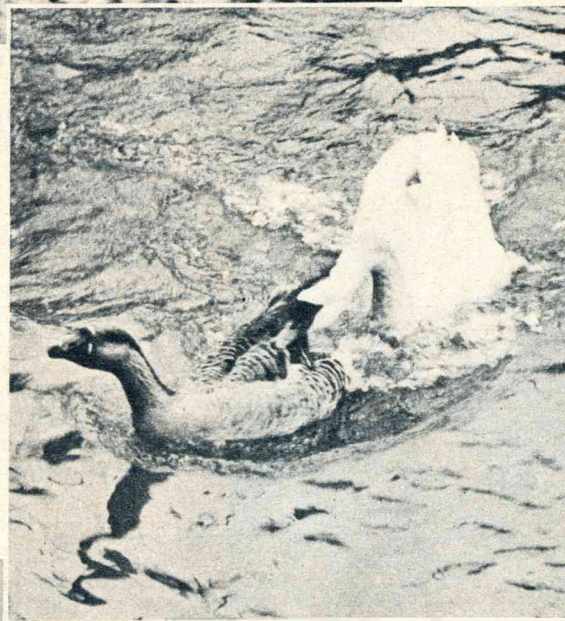
Zoo heeft één zwaan in 1930 binnen twee maanden tijd niet minder dan acht honden gedood, waarvan twee in het

Altijd op zijn qui-vive, sierlijk maar strijdlustig: zoo is de zwaan!

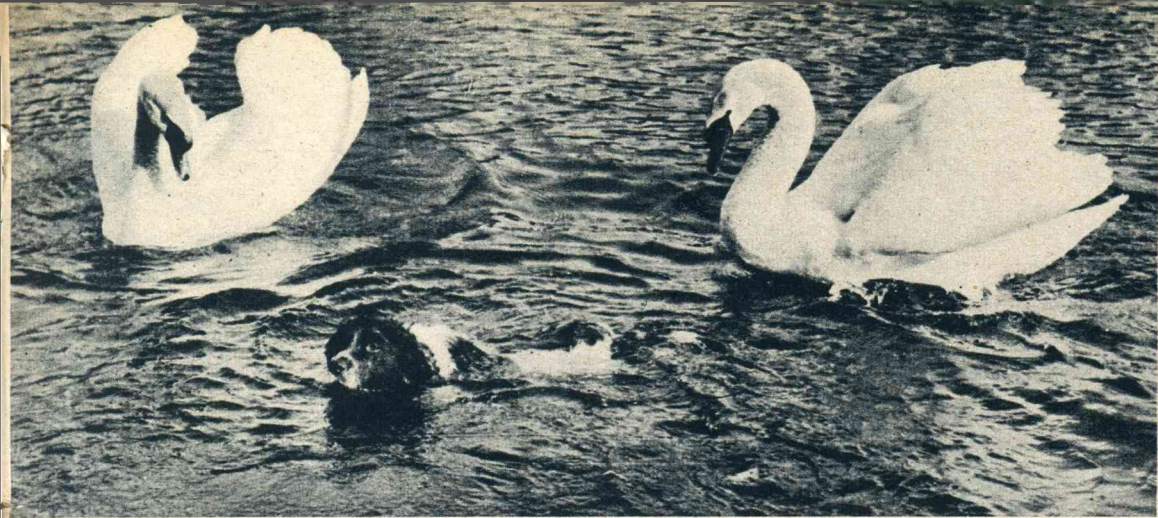
DE VOGEL DER DICHTERS

EEN GEVAARLIJKE VECHTERSBAAS

Een gevecht op handen? Laten we voor den hond hopen van niet....

Zelfs een ei schijnt soms de woede van het dier op te kunnen wekken.

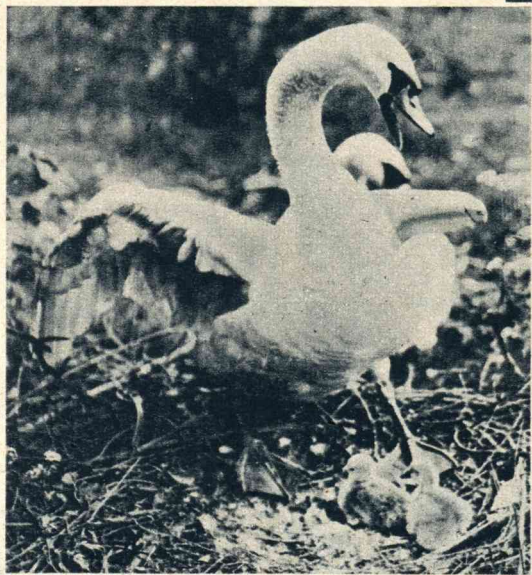

Zwanen en honden kunnen elkaar niet luchten of zien en voor den hond is het geraden snel het hazenpad te kiezen, vooral als hij het tegen twee op moet nemen.

bijzijn van kinderen of volwassenen, die niet tusschenbeide durfden te komen. In 1925 viel een zwaan een fietser aan. Een boer in de nabijheid snelde te hulp, doch ook de zwaan kreeg hulp van een collega, waarna nog drie passeerende automobilisten zich bij de vechtenden voegden. De fietser kreeg zoo'n hevigen beet van een snavel, dat zijn gezicht onherkenbaar verminkt werd, de boer ontving een klap van een vleugel, waarbij zijn arm brak. De eerste automobilist slaagde er in één der zwanen te doden, maar de twee anderen waren zoo bang voor den overblijvenden vogel, dat zij vluchtten. Deze werd ten slotte met veel moeite eveneens afgemaakt. De fietser had den eersten zwaan niets gedaan, zoodat de woedende aanval van het dier volkomen ongemotiveerd was.

Ook jegens vogels, die niet tot hun soort hooren, zijn zwanen zeer onverdraagzaam; niet zelden worden andere zwemvogels aanhoudend door hen achtervolgd, woedend aangevallen en zonder eenige reden om het leven gebracht, alleen uit baldadigheid of om te toonen, dat zij de sterkste zijn.

Zwanen raken tamelijk dikwijls verward in telefoondraden of radio-antennes. Dit is verklaarbaar, omdat de zware vogel een vrij lange „startbaan” nodig heeft om op te stijgen. Hij is bijna niet in staat zich van den vasten grond in de lucht te verheffen en om van het water op te stijgen beweegt hij zich half loopend, half vliegend ongeveer twintig meter ver en heeft dan eerst de noodige snelheid verkregen. Zoo is het gebeurd, dat een zwaan op de telefoondraden in het centrum van een stad terechtkwam, waardoor het telefoonverkeer vijf uur lang gestoord werd.

Door hevig met zijn geweldige vleugels te slaan geeft deze zwaan te kennen, dat hij er geen prijs op stelt met zijn kroost gefotografeerd te worden.

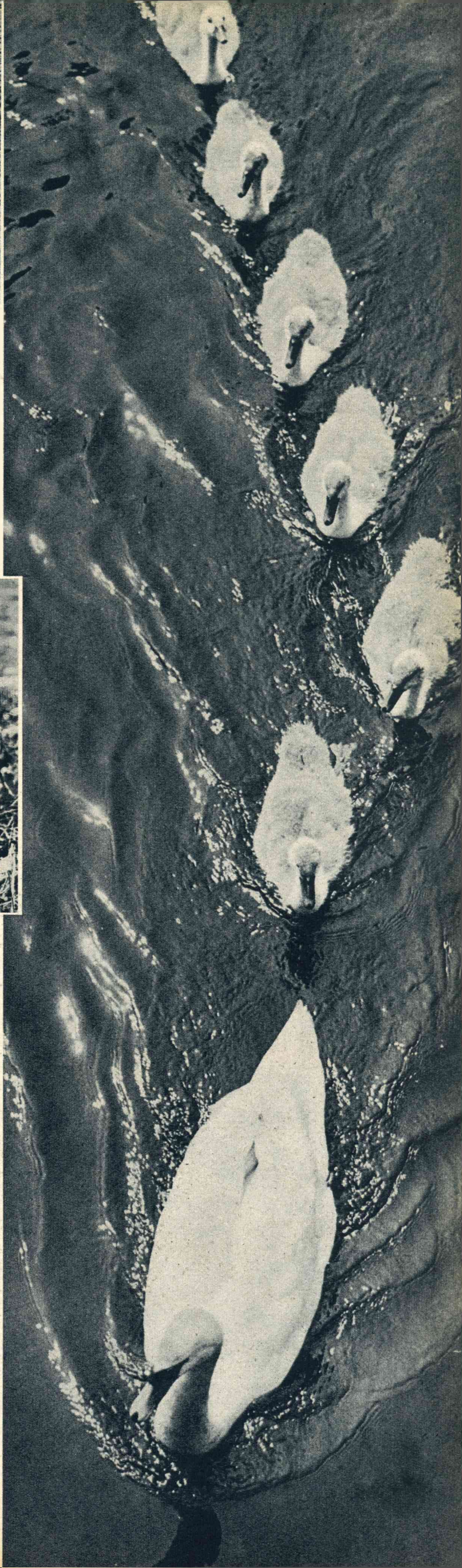

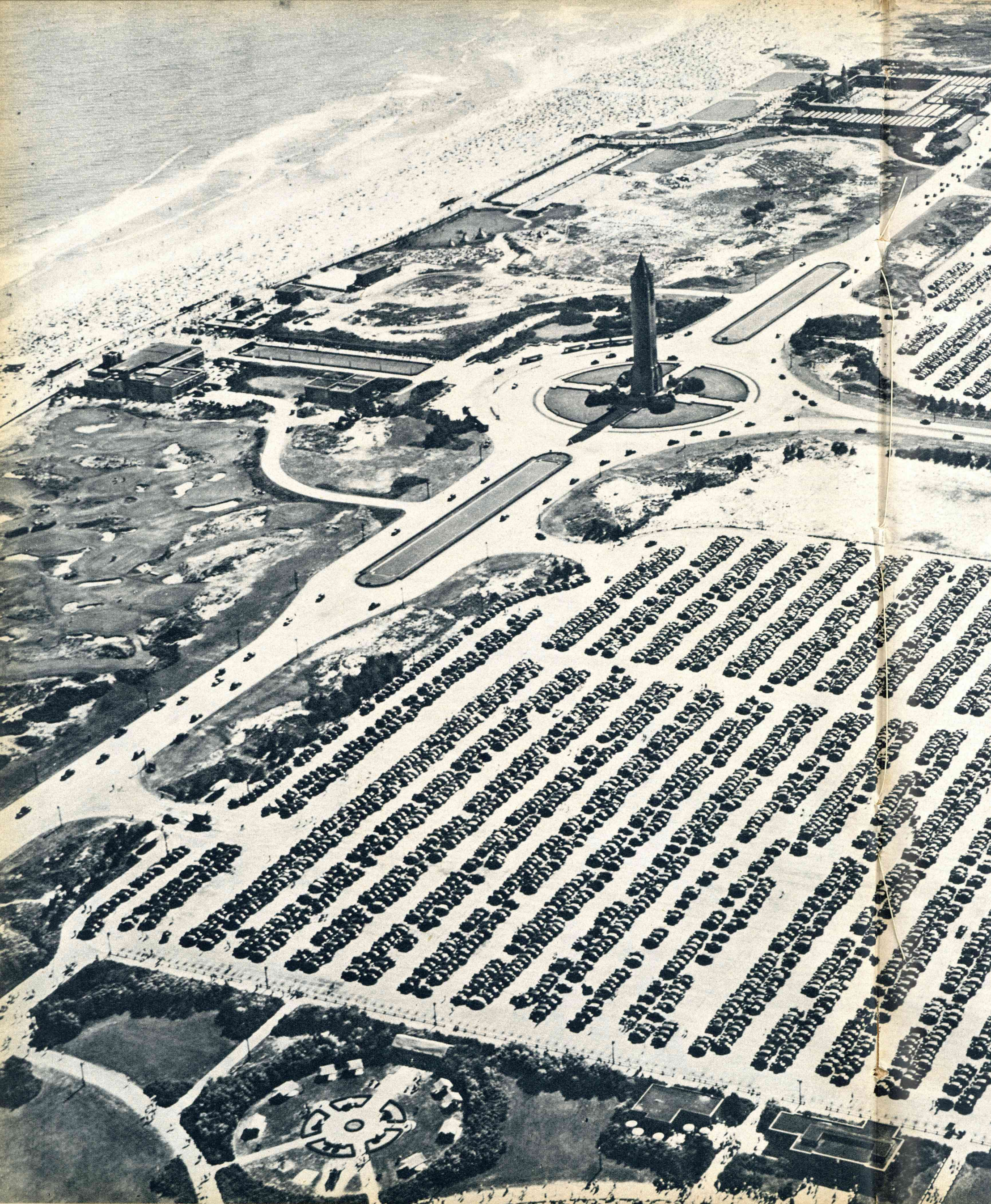
Zelfs een volwassen man valt het niet gemakkelijk een zwaan in bedwang te houden.

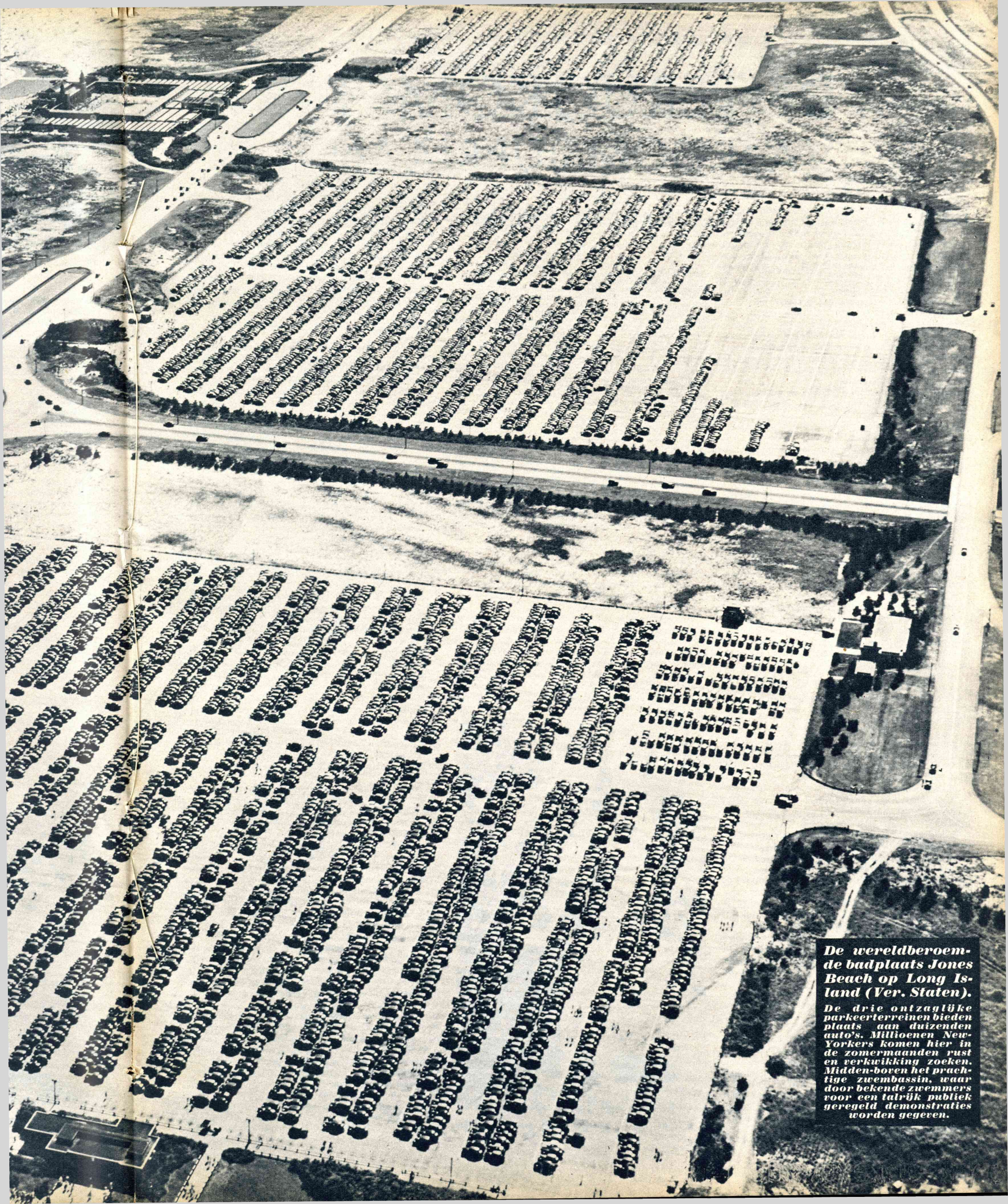
hem te vangen en naar een parkvijver te brengen.

Een onschuldige verhaal, dat niets ten nadeele van den zwaan bewijst, doch als wij mededeelen, dat in April 1937 een kind van tien jaar, in Juli 1920 een jongetje van zes door een zwaan gedood werd, dan zal men overtuigd zijn, dat deze vogel, die er uitziet alsof hij zich van niets of niemand ooit iets aantrekt, 'n tamelijk gevaarlijk „huisdier” is, dat men, mocht men het 's zomers in meer of plas, in vijver of vaart aantreffen, het best met rust kan laten.

Zeer teeder betoonen de zwanen zich jegens hun kroost. Beide ouders bewaken het nest en verdedigen de jongen met buitengewone moed tegen gevaren, totdat hun veeren zich ontweekeld hebben en zij zorg en leiding kunnen ontberen.

De wereldberoemde badplaats Jones Beach op Long Island (Ver. Staten).

De drie ontzaglijke parkeerterreinen bieden plaats aan duizenden auto's. Millioenen New-Yorkers komen hier in de zomermaanden rust en verkwikking zoeken. Midden-boven het prachtige zwembassin, waar door bekende zwemmers voor een talrijk publiek geregeld demonstraties worden gegeven.

DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAN

DOOR

J. GERHARD TOONDER

*

Maar ik vermande me. Ik ging rechtop lopen. Ik ging hard lopen. Het zou beschamend zijn om in het gezicht van de haven te vergaan, vooral wanneer dat vergaan plaats zou vinden op een rood-grijzen traplooper met slijtplekken. En zonder te denken, zonder te aarzelen, klopte ik op de eerste deur links.

„Ja,” zei een koude stem.

Toen stond ik tegenover oom Jurriaan.

„Dag, eh... oom Jurriaan,” zei ik.

„Goeden dag,” zei hij.

Hij zat in een fauteuil van gebloemd gobelin en liet zijn hoofd tegen 'n gehaakten anti-makassar leunen. Boven hem hing de afbeelding van een weenende visschersvrouw, die haar man omhelsde, in vergulde lijst met breed passe-partout.

„Ik ben moe,” zei oom Jurriaan, als antwoord op alle vragen, die ik hem mogelijk had willen stellen.

„Neem me niet kwalijk,” zei ik.

„Hoe heb je me gevonden?”

„Achter de koffers aan.”

Hij knikte. Hij zag er werkelijk moe uit en zijn gezicht was minder strak, zijn oogen waren minder koud dan daar op het station.

„Wat wilde je van me hebben?”

Ik haalde diep adem en spande mijn hersens koortsachtig in om een antwoord te vinden dat niet alleen juist was, maar hem ook zou treffen. Doch voordat me iets te binnen was geschoten, werd er alweer geklopt.

„Ja?”

„Meneer,” zei het sproetige dienstmeisje, blijkbaar eenigszins in de war, „meneer, daar is een meneer die u had willen spreken...”

„Wie?”

„Eene... eene Peter Paul Kandel, meneer.”

„Dat kan niet,” zei oom Jurriaan. „Die is hier al.”

„Ja, meneer,” knikte het meisje, „maar het is juist zoo gek. Dit is weer een andere Peter Paul Kandel. En hij gaat zoo te keer, meneer. Hij slaat met zijn wandelstok.”

„Wie... jou?”

„Nee, meneer. Den grond.”

„Goed... eh... meisje. Hoe heet je?”

„Milly, meneer.”

„Ik vroeg hoe je heet.”

„M... M... Milly.”

„Ik vroeg hoe je heet, en niet hoe je je noemt.”

„Ik heet Geertruida, meneer,” bekende ze blozend.

„Goed, Geertruida. Heb ik dat zijkamertje hier naast ook gehuurd?”

„Jawel, meneer.”

„Laat dien Peter Paul Kandel daar dan maar wachten. Ik zal hem wel roepen als ik tijd voor hem heb.”

Ik had moeite een vreugdekreet te onderdrukken, maar lang kon ik niet van mijn triomf over den danser genieten. De deur was nauwelijks gesloten of oom Jurriaan merkte op:

„Eén van jullie moet een leugenaar zijn, zou ik zoo zeggen.”

„Hij waarschijnlijk,” knikte ik.

„Of jij. Trek eens aan dat touw — men zegt mij, dat er dan ergens iets gaat bellen.”

Er ging iets van hem uit, dat tot gehoorzamen dwong. En er ging weer iets anders van hem uit, dat mij verlegen en sprakeloos maakte. Ik weet niet, hoe dat kon; hij deed niets dat indruk kon maken, hij sprak zacht, bijna toonloos, hij maakte geen gebaren, hij knipperde zelfs niet met zijn oogen. Misschien was het merkwaardige en indrukwekkende aan hem juist, dat hij zoo weinig deed.

En toch zat hij hier in een kamer, die zoo duidelijk huurkamer was als kamers dat maar kunnen zijn. Er stond een hoog buffet met leeg glazenkastjes, dat wankelde wanneer ik mij bewoog. Als eenige versiering bevond zich daarop een plateelschaal met verblindend glanzende, wassen vruchten. Toch was oom Jurriaan indrukwekkend en ik gehoorzaamde hem. Nadat ik aan het touw had getrokken, viel er een stilte en ik kon geen woord bedenken om die te verbreken.

KORTE INHOUD. Pieter Kandel, een jonge en natuurlijk straatarme kunstschilder, ontdekt in een oud uitdragers-winkeltje te Amsterdam een prachtig en volgens hem zeer waardevol schilderij. Bij z'n 50-jarige nicht Henriëtta Bosma tracht hij het benodigde bedrag voor den aankoop hiervan ad f 40.— te verkrijgen, doch ze weigert hem het geld te leenen. Een kleine ruzie ontstaat en Pieter begaat de onvoorzichtigheid te beweren, dat haar rijke oom in Amerika, Jurriaan Kandel — wien ze vijftien jaar geleden talloze brieven geschreven had, waarop ze slechts één keer een antwoord ontving met het verzoek hem nimmer meer te schrijven — in het geheel niet bestaat. Pieter verlaat z'n nicht moedeloos en besluit z'n weinige bezittingen bij „Oome Jan” te beleenen en het kunstwerk te koop. Terwijl hij dienzelfden middag kwestie heeft met z'n huisbaas om de achterstallige huur, krijgt hij bezoek van z'n nicht Henriëtta, die hem vertelt, dat ze juist een schrijven van oom Jurriaan ontvangen heeft, waaruit blijkt dat hij Vrijdagmiddag op het Centraal Station te Amsterdam arriveert. In een cafeteria ontmoet Pieter z'n neef Dries Putter, een verlegen en schuchteren jongeman, dien hij in zeven jaren niet gezien heeft. Pieter neemt hem mee naar z'n atelier en ziet kans hem voor 'n bedrag van dertig gulden in 't bewuste schilderij te interesseeren. Hij stelt hem voor aan Sonia Velmy, een pianiste, die 'n verdieping lager woont. Nicht Henriëtta gaat intusschen een grootsch feest voorbereiden ter ere van oom Jurriaan. Pieter Kandel heeft zijn neef meegetrouwd naar het uitdragerswinkeltje, doch door diens onactisch optreden wil de man het schilderij nu voor vijftenzeventig gulden verkoopen. Op den dag van oom Jurriaan's aankomst is nicht Henriëtta met de heele familie ter verwelkoming van den rijken oom op 't station aanwezig. Oom Jurriaan ontsnapt in een taxi, doch Pieter weet z'n adres op te sporen.

*

Door de schuifdeur naar wat wel de achterkamer zou zijn, kwam de secretaresse binnen.

„Yes sir?” vroeg ze afwachtend.

„Breng den stamboom.”

„Yes sir.”

Die secretaresse zelf was te uitgestreken en te onpersoonlijk om ooit ergens den indruk te kunnen wekken misplaatst te zijn, maar wel was het vreemd in deze kamer, die zoo typisch Hollandsch-Amsterdamsch was, een vreemde taal te hooren spreken. Ik waagde het nu eindelijk weer, iets te zeggen; ik waagde een nieuwsgierige vraag:

„Waarom bent u juist hier gaan wonen?”

JONG VOLENDAM

„Je kunt wel gaan zitten zoolang,” knikte oom Jurriaan. „Bevalt het je hier niet?”

„Nee — eh — ja... ik vroeg mij af...”

„Ik houd niet van hotels. Bovendien zijn alle hotels hetzelfde, of je in New York of in Parijs of hier bent — alleen zijn die in New York beter dan hier. Ik kwam hier niet om in een hotel te zitten dat je in Belgrado ook kunt vinden. Ik vroeg den taxi-chauffeur in welke buurt veel pensions zijn. Hij bracht me hier heen.”

„Maar,” zei ik, „het is hier toch ook... eh... onhuiselijk?”

„Vind je?” vroeg hij. Er was nu bijna een duidelijke trek op zijn gezicht geweest, een trek van verbazing. „Het is juist wat ik me van Holland had voorgesteld,” sprak hij, „het is prachtig.”

De secretaresse kwam binnen met een lijvig manuscript en oom Jurriaan sloeg iets op dat een register scheen te zijn.

„De K van Kandel,” mompelde hij intusschen. „Er zijn niet veel Kandels meer. Kandel Anna Elisabeth, overleden negentiendrieëntwintig. Kandel Pieter... neen, die is geboren in achttienvijftig, die zal wel dood zijn. Kandel Johannes... wie is Kandel Johannes? Was in vierentwintig ongehuwd, woonachtig Amsterdam, kenteeken: ongunstige afstamming. Kandel Hendrik Eduard, genaamd Hein... hier, hier heb ik je: Kandel Peter Paul! Ben jij Kandel Peter Paul?”

„Peter Paul Kandel,” verbeterde ik.

„Aha. De zoon van Paulus Adrianus?”

„Neen.”

„De zoon van Kandel Egbert?”

„Ja. Egbert Kandel.”

„Kandel Egbert heb ik nog gekend. Hij was twaalf of dertien jaar, toen ik weg ging. „Hoe is 't met hem?”

„Hij is vier jaar geleden gestorven.”

„Dat spijt me. En je moeder... Wantink Johanna Dorothea?”

„Die stierf vier jaar voor hem.”

„Ach. Maar nu weten we het. Er zijn twee Peter Pauls. Hoe heeft die andere mij gevonden?”

„Hij kwam óók met de koffers mee. Maar wij hadden elkaar nooit eerder gezien.”

Hij knikte tevreden en legde het manuscript weer terzijde; de secretaresse, die zoozeer secretaresse was, dat ik niet eens gemerkt had dat zij nog altijd in de kamer stond, nam het op en verdween er mee.

„Hoe komt u aan dien stamboom?” vroeg ik verbaasd. „U schijnt meer van de familie af te weten dan ik.”

„Niet moeilijk,” zei hij, „hij is alleen niet verder bijgewerkt dan November negentienveertig. Toen hield Henriëtta op, me de familieberichten te zenden. Henriëtta Bosma. Waarom kwam je hier? Wat wilde je van me hebben?”

Ik schoof ongemakkelijk op mijn stoel. Het was de tweede keer, dat hij me deze vraag stelde, de tweede keer dat hij er me mee overviel; en weer bracht ik mijn hersens tot een koortsachtige inspanning. Er wilde mij niets treffends te binnen schieten, niets dat niet van het eerste woord af zou bewijzen, dat ik alléén maar gekomen was om hem geld en gunsten te vragen.

„Wel?” vroeg hij.

Nu moest ik beginnen. Nu was ik verloren, tenzij Milly Geertruida weer, als daarnet, gelijk een reddende engel aan de deur zou kloppen.

En juist toen ik mijn mond geopend had om mijn noodlot tegemoet te praten, werd er weer geklopt.

„Wat is dat?” vroeg oom Jurriaan.

Ik kon het hem niet zeggen. Het was zeker Milly Geertruida niet, die daar klopte. Milly Geertruida had wel knokige vingers, maar zoo'n brutaal en indringerig geluid als dit zou zij er niet mee kunnen maken. En nu er geen antwoord gegeven werd, nam het geluid nog toe in brutaliteit en indringerigheid; het was zonder twijfel een stuk hout, waarmee iemand op de deur trommelde.

„Ga kijken wie dat is,” beval oom Jurriaan kort.

Ik stond op, sloop behoedzaam naar de deur en wierp die, juist tijdens een hernieuwden klopaanval,

Als de frissche koelte der zee

zoo heerlijk verkwikkend zijn
eenige druppels Oud Sandel
Water. De pittige, even wrange
geur der edele houtsoorten
geeft U een prettig frisch gevoel

Oud Sandel Water

alleen echt met de brik

Flacons vanaf 90 cts.

NEDERLANDSCH FABRIKAAT

plotseling open. Toen moest ik achter-
uit springen om een slag van den
tikkenden wandelstok te ontgaan.

Vóór mij stond Peter Paul Kandel,
de danseur.

„Wat wenscht u?” vroeg ik koeltjes,
en ik smaakte het genoeg zijn blauw-
bruin gezicht tot één groot vraagteken
te zien worden. Hij moest zelfs twee
keer ademen, voordat hij de kracht
had een geluid te geven, en toen dat
geluid eindelijk kwam, was het geen
antwoord op mijn vraag.

„Hoe... wie... hoe kwam jij hier,
man?”

„Dat doet er niet toe,” antwoordde
ik. „De heer Jurriaan Kandel zou graag
weten wat u wenscht.”

„Ik ben Peter Paul Kandel.”

„Dat kan ik ook zeggen,” sprak ik
naar waarheid.

„Laat hem binnen,” zei oom Jurriaan
achter mij.

Toen stonden wij beiden voor hem;
ik met eindelijk een gevoel van rust
en zelfverzekerdheid, hij blijkbaar eenig-
zins verward en uit het veld geslagen.

„Dus jij bent Peter Paul Kandel?”

„Ja,” zeiden wij allebei.

De danseur wierp mij een woedenden
blik toe, maar ik legde hem uit: „Ik ben
er óók een.”

„Voor het gemak zal ik zoo vrij zijn,
jullie onderscheidenlijk Peter Egberts-
zoon en Peter Adriaanszoon te noemen.
Peter Adriaanszoon — waarom kwam
je hier?”

„Neem me niet kwalijk dat ik u
stoorde,” zei Peter Adriaanszoon, „het
meisje had mij in dat zijkamertje ge-
laten, maar ik moest zóó lang anti-
chambreeren...”

„Wat zeg je?”

„Antichambreeren. Dat beteekent
wachten. Het duurde zóó lang, dat ik
aannam, dat er een vergissing in het
spel was, en...”

„Ik wilde weten, waarom je achter mij
aankwam.”

Nog altijd had oom Jurriaan zich
niet bewogen. Hij troonde daar als een
Boeddha onder de schreiende visschers-
vrouw, tussehen de kunstvruchten en
het varentje op de theetafel. En zijn
onverstoortheid bracht zelfs Peter
Adriaanszoon in de war.

„Ik... eh... ziet u,” begon hij.

„Er is nog niets te zien.”

„Ik kan niet spreken waar deze...
meneer bij is.”

„Waarom niet?”

„Het is privé.”

„Privé.” Oom Jurriaan zuchtte niet,
hij streek niet met zijn hand langs het
voorhoofd, maar een bijna onmerkbaar
trekking van zijn oogen gaf te kennen,
dat hij vermoed was, of dat hij zich
verveelde — in ieder geval dat wij hem
niet aangenaam bezig wisten te houden.
Doch genadeloos zette hij zijn onder-
vraging voort, alsof hij een politierechter
was:

„Hoe kun jij, Peter Adriaanszoon,
privézaken met mij te bespreken hebben,
terwijl je me vandaag voor het eerst
ziet? Wat zijn dat voor privé-zaken?”

„Dat... dat... dat kan ik tóch
niet zeggen, waar die meneer bij is,”
wierp Peter Adriaanszoon tegen.

„Zoo. Ik vermoed, dat je gekomen
bent om me je diensten aan te bieden.”

Oom Jurriaan glimlachte fijntjes,
menschelijk, bemoedigend. Peter Adri-

aanszoon glimlachte fijntjes, verheugd
en opgelucht. En ook ik begon fijntjes
te glimlachen, want oom Jurriaan legde
me de woorden in den mond, waar ik
daarnet nog zoo koortsachtig vergeefs
naar gezocht had; natuurlijk kwam ik
hier om mijn diensten aan te bieden!
Hij was een oude man, ontwend aan de
taal, het land, de gewoonten, belaagd
door hebzuchtige familieleden — en dan
kwam ik, bood hem mijn diensten aan,
hield de familie op een afstand, zorgde
dat hij zich amuseerde... en de rest
kwam vanzelf wel. Zoo keken we elkaar
een poosje fijntjes-glimlachend aan en
knikten alle drie bijna onmerkbaar,
tot Peter Adriaanszoon, de danseur,
opgewekt sprak:

„Wel, waarde oom... als u het dan
beslist wilt weten, ja. Ik begrijp uw
toestand. U bent hier vreemd, on-
wennig en eenzaam, oom Jurriaan. U
zult het hier niet prettig hebben. En,
neem mij niet kwalijk, maar nu u de
zaak toch niet privé wilt behandelen,
en er staat natuurlijk een horde klap-
loopers gereed om op u aan te vallen
en misbruik te maken van uw goed-
hartigheid...”

„Wie zei, dat ik goedhartig ben?”

„Wel... eh...”

„Ga maar door, met of zonder goed-
hartigheid.”

„Deze... eh... meneer is er het
beste bewijs van. U bent nog geen uur
in Amsterdam of hij staat al voor uw
neus, waarde oom. Hij komt u lastig
vallen. Hij komt om geld. Daarom
moet u iemand hebben die u helpt,
iemand...”

„Wacht even.” Oom Jurriaan legde
hem met een kort gebaar het zwijgen
op en wendde zich tot mij: „Jij, Peter
Egbertszoon... is het waar wat hij
zeft? Kom je om geld bedelen? Of
om iets anders? Of kom je me óók je
diensten aanbieden?”

Oom Jurriaan was niet een van die
mensen, die er gemakkelijk toe komen
hun gevoelens te verraden door gebaren,
door klank van hun stemmen of door
gezichten te trekken — maar toch voelde
ik nu zeer scherp, dat het fout zou zijn
om óók diensten aan te bieden en óók
leugens en uitvluchten te verzinnen. En
ik aarzelde nu geen seconde langer. Ik
liet me weer op den ongemakkelijken
stoel vallen, waar ik al eerder op ge-
zeten had en antwoordde kalm:

„Ja, oom Jurriaan. Het is waar wat
hij zegt. Ik kom om geld vragen.”

Peter Paul Kandel, de danseur,
staarde me aan met zoo'n afschuw en
verachting op zijn gezicht, dat zijn neus
er langer van scheen te worden. Maar
oom Jurriaan glimlachte, een prettige,
open glimlach, onverwacht als een zon-
nestraal uit een effen regenlucht.

„U ziet het,” verklaarde Peter Adri-
aanszoon.

„Ik zie het,” knikte Jurriaan Kandel.
„Wanneer ik u van dienst mag zijn,
zal ik zorgen, oom Jurriaan, dat u geen
last van dergelijke typen hebt. En ik
zal maken, dat u hier een prettigen tijd
beleeft.”

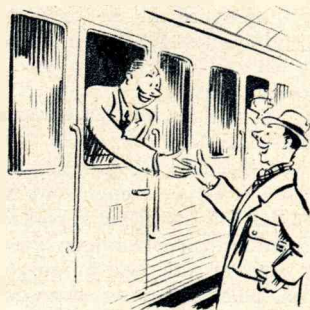
„Wel wel. Kijk kijk,” sprak oom
Jurriaan waardeerd. „En wat ver-
wacht je in ruil daarvoor?”

„Maar — mijn waarde!” riep de
danseur verontwaardigd.

„Niets?”

Vervolg op blz. 22

Hij spaarde zijn stem!

Dag Karelsen, hoe gaat het. Kom
hier zitten. Lege coupé!

Oh ja, maar dit is rooken hè?

Natuurlijk. Jij was vroeger toch
ook een zware rooker? Jawel,
maar ik moet in den laatsten tijd
m'n stem erg sparen...

Maar man, dan neem je wat Wy-
bertjes! Gebruik ik ook. Wybert-
tabletten voorkomen heeschheid,
hoest en keelpijn.

Alleen in origineele blauwe
doozen à 25, 35 en 60 cent.

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. — 1.62½ per kwartaal
of 1.012½ per week. Franco per post 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën
17.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van
postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. —
Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM,
Singel 263, Telef. Int. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Statensingel 179b, Giro
nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT,
Biltstraat 142, Telef. Int. 13473. Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56,
Telef. Int. 2188. Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825. Giro nr. 383772.
's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286. Giro nr. 129750. MAASTRICHT,
Stationsstr. 20, Telef. Int. 5851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81. —
De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

In den Dierentuin te Den Haag hield rijkscommissaris dr. Seyss-Inquart een groote rede tot een vergadering, bestaande uit in ons land woonachtige Duitschers.

LAATSTE NIEUWS

Op instigatie van den Nederlandschen Bond „Dierenvrienden” kunnen vele nieuwbakken voerlieden in de hoofdstad onder deskundige leiding gratis eenige lessen in het rijden en het behandelen van het paard ontvangen. Aanschouwelijk onderwijs met behulp van een gewillig model.

De perzikenpluk in het Westland is thans in vollen gang. Ook deze aardige jonge dame helpt mee het werk vlot te doen verlopen.

De leiders van de Nederlandsche Unie hielden een persconferentie te Den Haag. Van links naar rechts: Prof. dr. J. E. de Quay, mr. J. Einthoven en mr. J. Linthorst Homan.

De uitwerking was hier en daar catastrofaal.

ENGELSCH E BOMMEN OP AMERSFOORT

Bij een aanval van Engelsche bombardementsvliegtuigen op Amersfoort werden verschillende burgerwoningen getroffen, waaronder ook een tehuis voor ouden van dagen. Onze foto's geven een indruk van de verwoesting, welke door dit bombardement werd veroorzaakt.

Het huisraad ligt overal verspreid tusschen de ruïnes.

Onderzoek van de overblijfselen.

Gebroken ruiten, pannenlooze daken zelfs in de woningen, die niet getroffen werden.

Een overzicht van de verwoesting.

DE TERUGKOMST VAN OOM JURRIAAN

Vervolg van blz. 19

„Dat spreekt toch vanzelf!”
„Dank je voor het aanbod, Peter. Ik kan wel op mijzelf passen. Wil je even aan dat touw trekken?”

Hij deed het niet, hij trok niet aan dat touw; hij haalde diep adem om iets te gaan zeggen, en daarom trok ik aan het touw.

„Twee keer,” beval oom Jurriaan. Ik trok twee keer.

„Misschien, oom Jurriaan,” zei Peter intusschen binnelijk, „kent u uw familie nog niet goed, en de weldadige verenigingen, die van uw aankomst op de hoogte gesteld zijn. Ik waarschuw u...”

Hier zweeg hij even, want de schuifdeur ging open en Solomon, aangelokt door het dubbele belsignaal, verduisterde den doorgang.

„Waar wilde je me voor waarschuwen?”

„Dat u... dat u...” sprak Peter Adriaanszoon met een scheeven blik op Solomon, „dat u weinig plezier van uw vakantie zult hebben...”

„Dank je voor de waarschuwing. Nu zal Solomon je uitlaten. Solomon!”

„Yesser!”

„See this gentleman out.”

„Yesser.”

„En... maar...” protesteerde de danseur.

„Goeden dag, Peter. Het was me heel aangenaam je te ontmoeten. Tot ziens.”

„Cum'on,” noodigde Solomon uit.

„En hij dan? En hij dan?” riep Peter Adriaanszoon in wanhoop.

„Hij blijft nog even, met hem heb ik nog... hoe noemt men dat hier ook weer? Appeltjes te doppen, geloof ik.”

Solomon legde een groote, zwarte hand op Peter's opgestopten schouder en deed hem daarmee twee, drie passen opschuiven in de richting van de deur.

Een ander zou hierdoor misschien den moed verloren hebben, maar Peter Adriaanszoon scheen den zijnen er door terug te krijgen.

„Goed, goed, uitstekend. Ik wil mij niet opdringen, beste oom,” sprak hij glimlachend. „Alleen... ik twijfel er geen moment aan of u zult mij nog nodig hebben. Hier is mijn kaartje. Mijn telefoonnummer staat er ook op. Ik ben ieder oogenblik tot uw beschikking. Ik sympathiseer met u, oom Jurriaan. Alleen terug in een veranderd vaderland... Ik twijfel niet of u zult binnenkort mijn aanbod nog aannemen — het blijft natuurlijk van kracht. En ik waarschuw u voor dien... eh... meneer.”

Dat was ik. En nu zat ik weer alleen tegenover den gewaarschuwden oom Jurriaan, terwijl we van de trap en de gang het wegstervend geluid der stemmen hoorden; Peter Adriaanszoon, die naar een Engelschen term van „mijn waarde” scheen te zoeken, en Solomon's doffe bas, die keer op keer herhaalde: „Cum'on...”!

Oom Jurriaan staarde mijmerend naar het plafond met de gele vlekken en scheen mijn aanwezigheid vergeten te zijn.

„Eh-ehum,” zei ik.

„O ja,” zei hij, zonder van houding te veranderen.

„Ik kwam dus om geld vragen,” begon ik brutaal.

„Jij kwam om geld vragen,” knikte de millionair.

„Het bevalt me, dat je eerlijk bent. Wat is je beroep?”

„Schilder.”

„Huis schilder?”

„Kunst schilder.”

„Wat moet je met geld doen? Huur betalen? Eten koopen? Met je meisje uitgaan?”

„En als dat eens zoo was?” aarzelde ik.

„Dan krijg je het niet,” zei hij kortaf. „Improductieve uitgaven — die geven geen rente.”

„Hoeveel rente zou u vragen?”

„Hangt af van de soliditeit van de belegging.”

„Waarnee bent u millionair geworden?” vroeg ik nieuwsgierig.

„Met van alles. Door uit te kijken. Met mijn hersens. Wat is je aanbod?”

„Hebt u wel eens in kunst gehandeld — oude meesters bijvoorbeeld?” waagde ik.

„Oude meesters? Hm. Weet jij iets te verdienen met oude meesters?”

„Ja. Als u me er het geld voor geeft.”

Hij wendde nu eindelijk zijn blikken van het

plafond af, hij ging rechtop zitten en keek mij aan, en ik zag belangstelling in zijn oogen.

„Men zegt,” zei hij, „dat er geld zit in oude meesters. Wil je zeggen, dat je voordeelig iets kunt koopen?”

„Ja. Als u me er het geld voor geeft.”

„Goed — wat is het?”

Ik deed mijn best om me ook een beetje Amerikaansch te gedragen en antwoordde dus kort: „Van Goyen. Ik moet honderd gulden hebben.”

„Hoeveel is er mee te verdienen?”

„Dat moet ik afwachten.”

„Hoe kun je bewijzen, dat het een Van Goyen is?”

„Dat kan waarschijnlijk geen mensch bewijzen. Maar hij ziet er zoo uit, dat er met geld en goede woorden wel een certificaat voor te krijgen is. En is dat niet te krijgen, dan is het nóg een mooi, antiek schilderij, dat altijd goed te verkoopen is.”

„En kun je dat bewijzen?”

„Neen. Daar heb ik mijn oogen en mijn kennis voor.”

„Ik wil het zien.”

„En dan?” vroeg ik.

„Dan doen we het samen. Jij verzorgt het schilderij en het certificaat. Ik verzorg den verkoop. Jij krijgt vijftig procent van de winst. Het schilderij wordt mijn eigendom.”

Hij sprak snel en beslist, alsof hiermee de zaak voor hem was afgedaan, maar ik had een gevoel in mijn hoofdhuid alsof mijn haren zich tot krullen balden.

„Ik... ik kwam als familielid, niet als zakenman,” zei ik. „Ik ben niet van plan in kunst te gaan handelen, ik wil alleen maar eens één keer genoeg geld in handen krijgen om een studiereis te maken en een tentoonstelling te houden en er bovenop te zijn. Daarom vraag ik u honderd gulden, en die wil ik u desnoods met een woekerrente terugbetalen. Maar ik doe niet met iemand samen, en vijftig procent is me te weinig. Ik heb er al de zorgen van, ik heb het schilderij ontdekt... ik heb het zoo goed als in mijn bezit, en nu denk ik er niet aan om het grootste deel van wat er mee te verdienen is voor een paar onnoozele tientjes aan u over te dragen. Ik ben ten slotte een familielid; ik dacht, dat u er misschien aardigheid in zou hebben om me een eerlijke kans te geven.”

„Ik heb er ook aardigheid in, zélf een eerlijke kans te krijgen,” merkte oom Jurriaan kalmpjes op — en op dat moment had hij mijn sympathie verloren. Geldwolf, schold ik in gedachten. En ik zei hardop:

„U hebt geen recht op een kans in dit geval; u bent hierin maar een leek, en met leeken handel ik niet meer. Dries Putter heeft het al eens voor me verknoeid...”

„Wie is Dries Putter?”

„Een lief neefje van u — u zult hem wel te zien krijgen. Die zou dat ding met me gaan koopen en bedierf den prijs, toen we het al in handen hadden.”

„Dus je accepteert mijn voorstel niet?” vroeg oom Jurriaan koel.

Ik had juist mijn mond geopend om, kwaad en keihard, neen te zeggen, toen Solomon geruischloos naar binnen kwam.

„Sum-un callin' for ye on the phone, ser.”

„Geef maar hier.”

Solomon sloot de telefoon aan en zoodra oom Jurriaan den hoorn van den haak had genomen, snerpte er een stem doorheen, die ik zelfs op een afstand herkende als die van Henriëtte: „O, ben jij daar, Jurriaan? Mijn lieve Jurriaan — ben je nog zoo in de war? Gaat het al een beetje beter, Jurriaan? Weet je wat je moet doen, Jurriaan? Ga nu rustig even liggen, hè, en leg een koud, nat doekje op je hoofd, zeg, dat helpt mij ook altijd zoo goed, en, lieve Jurriaan, dan kom ik naar je toe en ga heel rustig, héel

rustig naast je zitten en houd je hand vast, en dan zul je eens zien...”

„Hoe ben je aan mijn adres gekomen?” onderbrak oom Jurriaan, die met een geduldig gezicht had zitten luisteren.

„Hè? Wat? O... hoe... We werden opgebeld. Aardig van je om even op te laten bellen, Jurriaan. Nu weten we ten minste waar je zit, hè? Heel attent. En als je nu...”

Oom Jurriaan liet haar praten. Hij legde den hoorn naast zich op tafel, zonder te letten op den ononderbroken stroom van dun geluid, die er piepend uit bleef komen, en vroeg: „Heb jij iemand opgebeld, Solomon?”

„Me! No, sir.”

„En jij?”

„Ik ook niet,” zei ik, „dat was natuurlijk Peter Adriaanszoon, die u wil laten merken, hoe hard u tegen uw familieleden beschermd moet worden.”

„Ja,” knikte hij; hij nam den hoorn weer op en vroeg: „Wat zei je, Henriëtte?”

„... een donkere kamer. En dan een nat lapje, en ik zal je hand vasthouden. Laat Betsy maar niet binnen, hoor. Je zou hoofdpijn van haar krijgen. Ze is nu juist op weg naar je toe, om te zeggen, dat je je klaar moet maken voor het feest vanavond, maar Betsy is zoo druk, hè? Ik kom nu naar je toe, hoor, direct, hoor. Kalm houden, Jurriaan, en laat dien neger wegblijven. Dat lijkt me ook zoo enerverend, zoo'n zwarten man om je heen. En wat ik zeggen wilde...”

„Ik heb zaken, Henriëtte. Dank je. Het beste,” zei Jurriaan Kandel — hij hing den hoorn op, keerde zich onbewogen weer naar mij toe en vroeg strak:

„Dus je accepteert mijn voorstel niet?”

„Eh — neen,” zei ik.

„Dan adviseer ik je om naar een woekeraar te gaan.”

Ik slikte. Ik slikte mijn teleurstelling weg, mijn ontmoediging, ook mijn kwaadheid, en ik vroeg: „Maar... waarom...”

„Kijk,” zei hij kort, „we kunnen het geval maar op twee manieren bekijken. We kunnen het als een zaak beschouwen: dan doe ik je het voorstel dat iedere goede zakenman je zal doen. We kunnen het ook beschouwen als een leening van den rijken oom aan den armen neef, en dan zeg ik neen. Waarom? Omdat... omdat...”

Nu aarzelde hij even, voor het eerst. De blik van zijn oogen werd iets minder strak, de lijnen van zijn gezicht werden milder.

„Omdat het niet rechtvaardig zou zijn,” besloot hij eindelijk. „Er zijn duizenden jongemannen zonder rijke ooms, en die zijn niets minder dan jij. Jij moet als schilder slagen omdat je een goed, talentvol schilder bent en niet omdat je een oom hebt, die je er bovenop helpt. Ik wil je een raad geven. Wanneer je denkt, dat je een kunstenaar bent en als zoodanig iets kunt bereiken, dan moet je de heele dwaze geschiedenis van dien ouden Van Goyen uit je hoofd zetten, en dan moet je gaan schilderen en niets anders doen dan dat, dan kom je er wel. En wanneer je ontdekt, dat je géén goede schilder bent, dan kun je naar iets anders om gaan zien en dan kunnen we misschien samen zaken doen.”

Ik was verbluft. Ik voelde, dat hij eerlijk was, dat hij het meende. Het was bijna, of ik een mensch hoorde praten. Toch probeerde ik het nog eens.

„Er is misschien een middenweg,” zei ik. „U kunt mij de zaak alleen op laten knappen en ik geef u vijftig procent van de winst...”

Hij schudde het hoofd. „Zoodra ik ergens een aandeel in de winst krijg, wil ik ook zelf de zaak goed in handen hebben of ten minste kunnen controleren,” zei hij, „en dan laat ik me ook niet met een bagatel afschepen. Je hebt mijn voorstel gehoord en je zegt neen.”

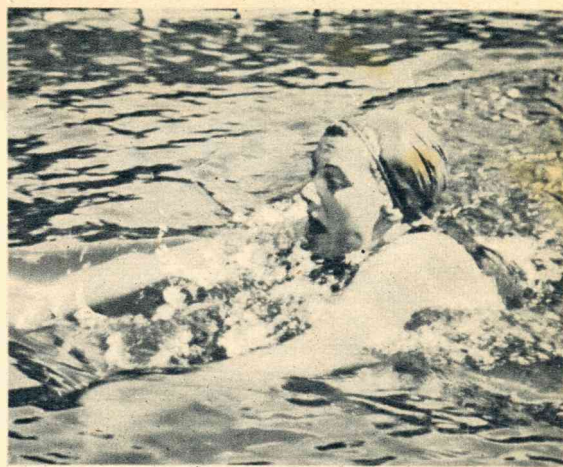
„Ik zeg... neen,” beaamde ik verslagen.

„Ik denk niet, dat het nodig is dat Solomon je uitlaat.”

Wordt vervolgd

BELANGRIJKE MEDEDEELING!

Reeds thans vestigen wij de aandacht onzer lezers op de groote prijsvraag, die zij in ons nummer van volgende week zullen aantreffen. Het wordt een zeer bijzondere opgave, die onze trouwe puzzelaars dit keer krijgen voorgezet. Voor inzenders van goede oplossingen worden tal van geldprijzen en waardevolle premies beschikbaar gesteld. Puzzelaars, laat u deze kans niet ontglippen, kijkt volgende week uit naar onze groote prijsvraag!

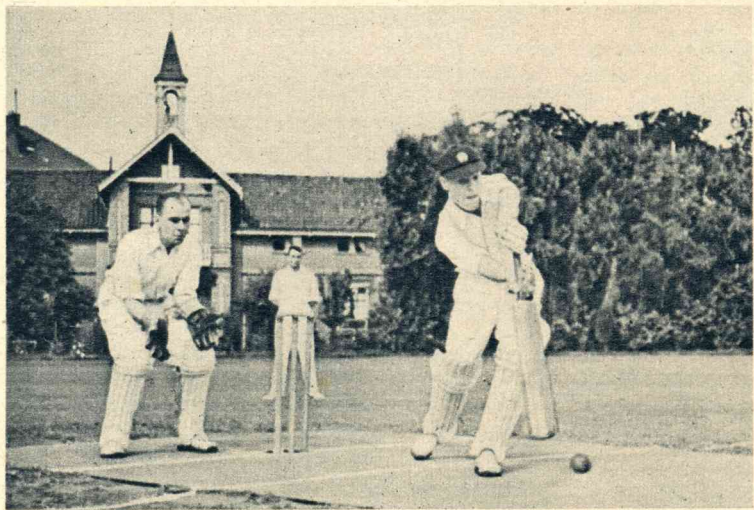

Tony Bijland, die er te Hilversum in slaagde op de 200 m schoolslag wederom te zegevieren over Jopie Waalberg.

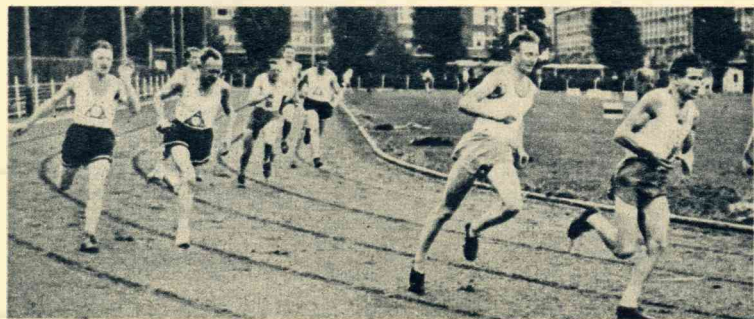
Links: Blauw Wit behaalde Zondag te Amsterdam in den strijd om den hoogsten voetbaltitel een onverwacht groote zege op Feijenoord (5-1). Moment uit deze ontmoeting voor het door keeper Ferwerda verdedigde doel der gastheeren.

Zaterdag vergaderde de Haagsche Voetbalbond. Foto van het herkozen bestuur, van links naar rechts de heeren: v. d. Moolen sr.; A. v. d. Wilde; J. Hierck; L. Moonen; E. G. van Bisselick (voorzitter), J. V. F. de Boer; J. du Crocq; H. Burgwal; M. D. Naar.

Te 's-Gravenhage werd Zondag de cricketwedstrijd H.C.C. 1-Hermes D.V.S. gespeeld, welke door de gastheeren werd gewonnen. H. Stolk van H.D.V.S. aan bat. Achter het wicket keeper jhr. J. v. d. Bosch.

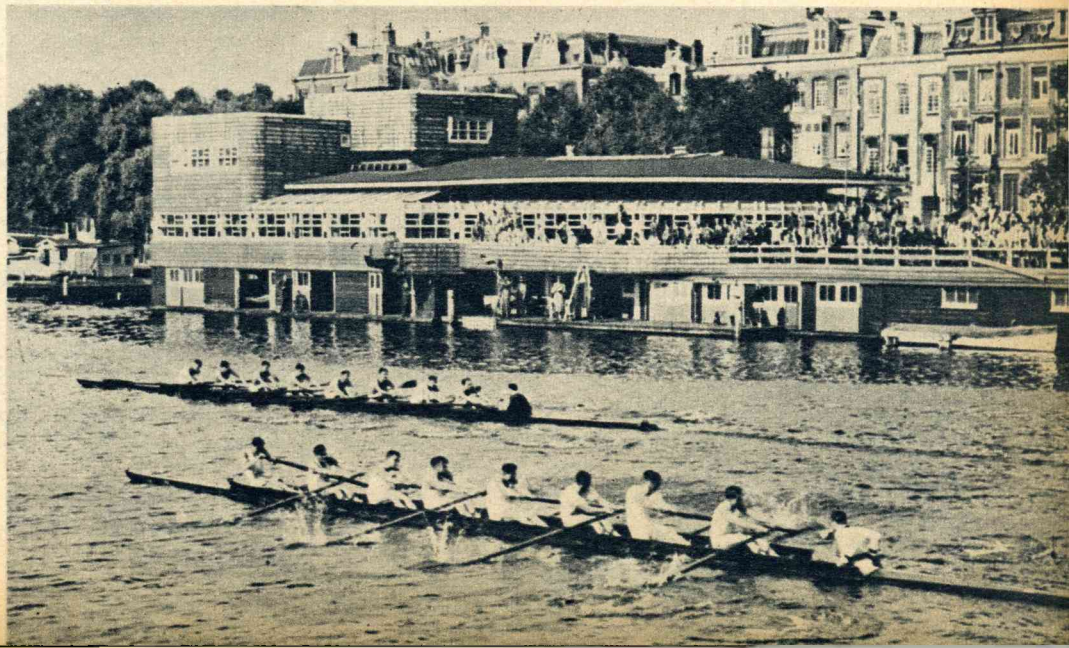
Op de sintelbaan in de hoofdstad werden Zondag voor de jongere atleten de z.g. B-kampioenschappen gehouden. Kiekje bij het derde wisselpunt tijdens de 4 x 100 m estafette, gewonnen door de A.V. 1923 (vooraan)

SPORT VAN DE WEEK

Op het E.D.O.-terrein te Haarlem werd Zondag de „Noordersportparkdag” gehouden. Verschillende takken van sport werden hier gedemonstreerd. Foto van een aantal deelnemers(sters).

De nationale roeikampioenschappen op den Amstel. De strijd tusschen de „oude achten”, gewonnen door Amstel (vooraan).

GULDENS EN NOG WAT

door Enigma

Er zijn van die kleine dingetjes in 's mensen leven, waaraan velen zich dood kunnen ergeren. Onbepaalde gevalletjes, die opgeblazen worden tot iets geweldigs en waarover men dan soms dagen en weken, ja zelfs maanden kan zitten piekeren. Steeds heb ik me tegen dergelijke aanvechtingen kunnen verzetten, maar sinds één dag worden m'n hersenen onophoudelijk gepijnigd met de vraag: „Wat gebeurde er met dien eenen gulden?”

Tot gisteravond was het leven een tamelijk helder probleem voor me; een man wist waar hij stond — zelfs al was hij bijna broodeloos. Twee en twee was vier, een rechte lijn was de kortste afstand tussen twee punten en de beste vriendin van een jongen was z'n moeder. Maar nu ben ik er niet zoo zeker meer van. De stevige steunpilaren van de logica zijn in mijn brein als luciferhoutjes gebroken. Het heele geval begon gisteravond in „Elzer's Bar” en ik geloof, dat het verklaard kan worden als een bewijs van de nadeelen van den drank. Als ik niet even binnengevallen was om een paar biertjes na het diner te drinken, zou vandaag m'n geest mogelijk nog vrij geweest zijn van allen twijfel en verwarring.

't Was evenwel niet de drank, die het deed, doch het gesprek leidde er toe. Aan het eind van de bar stonden twee onbekenden, die in een ernstig gesprek gewikkeld waren. De een dronk een glas bier, de ander een borrel. Hoewel ik in het begin niet verstaan kon wat er gezegd werd, ving m'n oor de woorden „piccolo” en „hotel-gasten” op en ik nam aan, dat er een of andere bekende reizigers-mop verteld werd. Maar naarmate het gesprek verliep, merkte ik, dat ik ongelijk had.

„Herhaal het nog eens,” zei een der twee onbekenden, die ik gemakshalve „Biertje” en „Borrel” zal noemen.

„Goed,” stemde Borrel vriendelijk toe. „Drie heeren gaan voor een nacht in een hotel logeeren, begrepen? En ze krijgen één kamer. De piccolo zegt, dat het een kamer van dertig gulden is, waarom ieder van hen den jongen een briefje van tien gulden geeft.”

„Dat is dus samen dertig gulden,” bemerkte Biertje.

„Goed dus. De piccolo telt het geld neer op den lessenaar van den hotel-kassier, doch deze bemerkt, dat de heeren slechts een kamer van vijftig gulden hebben en geeft den jongeman vijf losse guldens als wisselgeld mee. Maar op den terugweg denkt de piccolo bij zichzelf: 't Is me veel te veel moeite om vijf gulden onder drie mensen te verdeelen. Ik zal twee pegels voor mezelf houden en ze ieder één gulden teruggeven. Niemand zal 't verschil bemerken. En aldus handelde hij.”

„Met andere woorden dus,” zei Biertje, „de heeren betaalden zevenentwintig gulden voor hun kamer.”

„Ja. En de piccolo houdt twee gulden voor zichzelf. Twee en zevenentwintig is negenentwintig. Maar de heeren gaven hem in ieder geval dertig gulden. Nu is alleen de kwestie maar: Wat gebeurde er met dien eenen gulden?”

Biertje keek peinzend voor zich. „Daar steekt natuurlijk wat achter; ergens moet de kneep toch zitten,” zei hij na een korte pauze.

„Maar waar?” vroeg Borrel.

Hoewel ik slechts luistervinkje speelde, voelde ik me toch gedwongen, de situatie op te helderen. „Neemt u me niet kwalijk, heeren, maar de zaak is nogal duidelijk,” zei ik bedeesd. „Die eene gulden werd onder de drie hotelgasten verdeeld.”

Biertje draaide zich om en keek me dreigend aan. „Wie verdeelde die dan?” spotte hij. „U?”

„Ik bedoel alleen maar, dat de betaling van dien eenen gulden onder de drie gasten verdeeld werd,” haastte ik mij te verklaren. „Wat zij gezamenlijk feitelijk voor de kamer betaalden, was achtentwintig gulden.”

„Luister,” argumenteerde Borrel. „Als je mij tien gulden geeft en ik geef je er één terug, dan ben je er toch negen kwijt? Klopt dat?”

Met tegenzin erkende ik, dat het juist was.

„Nu, zoo ging het ook met de heeren in de hotelkamer,” vervolgde hij. „Driemaal negen is zeven-

entwintig plus de twee gulden, die de jongen in z'n zak hield, is negenentwintig. Maar negenentwintig is geen dertig, nietwaar?”

Ik weigerde de heele zaak zoo maar op te geven. In ieder geval begon negenentwintig al zeer veel op dertig te lijken, maar ik zag in, dat het bedrog op de beste manier zwart op wit verdreven kon worden.

Dies boog ik mij, gewapend met m'n potlood, over een bier-viltje en cijferde op den blanken onderkant er van, dat het 'n lust was. In een minimum van tijd was het kartonnen bordje bezaaid met cijfers, letters en algebraïsche teekens. Maar het gapende hiaat tussen negenentwintig en dertig was nog steeds onoverbrugd.

„En?” informeerde Biertje.

„In ieder geval is het iets, dat werkelijk voor kan komen,” beweerde ik nadrukkelijk. „Kom, laten we eens doen alsof het echt is, en de heele geschiedenis stap voor stap trachten op te lossen. We zullen aannemen, dat dit het hotel is; wij drieën zijn de gasten.” Ik riep den bar-man bij me. „Heb je voor een paar minuutjes even drie biljetten van tien gulden en vijf losse guldens voor me?”

„Waarvoor?” vroeg de man achterdochtig.

„We willen alleen maar even een klein probleem oplossen.”

De bar-man opende het kas-register en telde langzaam het geld uit.

„Nu, jij bewaart de vijf losse guldens,” zei ik tegen hem. „Jij bent de piccolo.”

Ik nam de drie tientjes, hield er zelf één, en gaf de beide andere aan m'n twee lotgenooten.

„Alles is dus nu in orde. We komen binnen voor een kamer en we betalen je ieder tien gulden — alsjeblieft.” De bar-man was opmerkelijk opgelucht, toen hij zijn geld weer terughad.

„Nu ga jij dus naar den hotel-kassier; je haalt vijf losse guldens wisselgeld, steekt er twee van in je zak en geeft er ons ieder één.” Met tegenzin distribueerde de bar-man de guldens.

„Ziezoo. Hoeveel hebben we nu feitelijk voor onze kamer betaald? Zevenentwintig gulden. En hoeveel heeft de bar-man — of liever gezegd de piccolo — gekregen? Twee gulden. En zevenentwintig plus twee — ik aarzelde, maar er was geen ontkomen aan — „wel, dat is negenentwintig.”

„Ik geef het op,” besloot Biertje.

„Ik ook,” zei Borrel. „Laten we maar gauw maken, dat we hier vandaan komen, vóór we heelemaal getikt worden!”

„Hé, wacht eens even!” protesteerde de bar-man. „Wat denken jullie van m'n guldens?”

Dien nacht sliep ik erg weinig.

Het heele geval begon gisteravond in „Elzer's Bar”...

„Wel, dat was toch wisselgeld van onze tientjes,” verklaarde Biertje onschuldig.

„Maar in de allereerste plaats waren de tientjes van mij,” herinnerde de bar-man hem.

„Nou, je hebt ze toch ook teruggekregen? Waar klets je over, man?” vroeg Biertje verwonderd. „Kom, Chef, laten we maar gaan. Ze zijn niet goed bij hun hoofd hier.”

„Tot ziens, lui,” zei Borrel, terwijl hij z'n arm ten afscheid door het luchtruim zwaaide. „Ik zie jullie nog wel in Bellevue.”

De bar-man keerde zich naar mij. „Dat is heelemaal mooi, reken-machine!” zei hij grimmig en tegelijkertijd sloeg hij met z'n vuist op de bar. „Reken nu maar eens gauw uit, waar die twee guldens vandaan moeten komen, en een beetje vlug alsjeblieft!”

Verontschuldigd zuiverde ik het tekort aan en dankte den bar-man voor z'n bemiddeling. Maar veel wijzer was ik intusschen niet geworden.

Toen ik thuiskwam, scheurde ik een vel papier in dertig stukjes en begon onversaagd van voren af aan. Maar telkens aan het einde van m'n pogingen kwam ik — mathematisch zuiver — één papiertje tekort!

Dien nacht sliep ik erg weinig. Ik droomde onrustig van piccolo's, hotel-kassiers en hotel-gasten, die elkaar in dolle haast geld uitwisselden.

Den volgende morgen sneed ik tijdens het ontbijt geheel onbewust m'n boterham in vijf partjes, at er twee van op en legde de overige drie op den rand van m'n bord.

Mary, m'n echtgenoot, bemerkte m'n verstrooidheid.

„Wat is er aan de hand?” vroeg ze. „Voel je je niet goed?”

„Niet erg,” antwoordde ik, uit m'n bepeinzingen opgeschrikt. „Ik bedoel — uitstekend. Maar ik hoorde juist gisteravond iets, dat me een beetje in de war heeft gebracht. 't Zat zoo: drie heeren betrokken een kamer in een hotel. Ieder van hen gaf den piccolo een bankbiljet van tien gulden...”

„O, die ouwe mop!” interrumpeerde Mary. „Lieve hemel!”

„Ken je die dan?” vroeg ik.

„Natuurlijk,” antwoordde ze eenigszins minachtend. „Die is zoo oud als de weg naar Rome. Ik herinner me hem nog van de schoolbanken.”

„Maar hoe is de oplossing dan?” vroeg ik ongeduldig. „Wat gebeurde er met dien eenen gulden?”

„O, dat weet ik niet,” zei Mary. „Ik heb er nooit moeite voor gedaan dat uit te rekenen.”

„Heb je daar nooit moeite voor gedaan?” echode ik ongelovig. „Maar zat die heele geschiedenis je dan niet ontzettend dwars?”

„Heelemaal niet.”

„Dus je wilt zeggen, dat je over zooiets maar rustig heen kunt stappen?”

„Welja, natuurlijk! Ik heb er zelfs al die jaren niet één keer meer aan gedacht.”

Op het oogenblik nog lijkt me een dergelijke houding bijna ongelooflijk. Maar ja, Mary behoort nu eenmaal tot de mensen met een „springerigen” geest, die zelden lang over een onderwerp nadenken.

Voor mezelf ben ik slechts dankbaar, dat ik het probleem eerst op eenigszins gevorderden leeftijd ontdekte en dat ik op z'n minst terug kan zien op veertig jaren van rust en kalmte. Want van nu af zal alles heel anders zijn. Mijn vertrouwen in talloze dingen is volkomen geschokt. Tot op het moment, dat ik ontdekken zal, wat er met dien eenen gulden gebeurde, zal ik nooit meer voor de koude, harde werkelijkheid kunnen staan met het gevoel dat deze ook inderdaad koud en hard is; ze zal me altijd lauw en week toeschijnen.

JONG LEVEN

Naar een schilderij van W. J. Hilwerding

OVERSTAPPIE

gaat uit logeeren

U kent Overstappie nu zoo langzamerhand wel, maar wist u ook, dat hij in z'n vrijen tijd een verwoed knutselaar is? Hij maakt van alles, tot kapstokken en theemeubels toe. Er is echter één bezwaar: als Overstappie bezig is met een nieuw project, gebeurt er altijd een of ander ongelukje. Zoo ook nu! Gelukkig komt er echter een brief uit Tietjerksteradeel en kan Overstappie zich enthousiast op een nieuw plan werpen: hij gaat uit logeeren!

Siesoo, dat sit d'r weer op," zegt Overstappie. „Schenk mijn 's 'n fijn bakkie thee in, vrouw. Waor is me lijmpot?"

Hij heeft, sinds den vroegsten rit, zijn medeburgers aan gewoontjes, korte trajecten en overstapjes geholpen en nu is de tijd gekomen, dat hij z'n conducteurspet aan den kapstok hangt, z'n sloffen aanschiet en zich wijdt aan z'n liefhebberijen. En die liefhebberijen zijn vele. Want Overstappie, al zou je 't van zoo'n beweeglijk heer niet verwachten, is een verwoed knutselaar. Vol trots toont hij z'n bezoekers een zelf uitgezaagde schemerlamp met woeste tafereelen vol Indianen en springende paarden, een krantenhanger, een naaidoos, die nooit heeft willen sluiten, een sleutelrek, waaraan borstels hangen, een nog grooter sleutelrek, dat nooit gebruikt wordt en meer van die schoone zaken, allemaal producten van noeste vlijt en een ongemeen kunstzinnigen aanleg.

Overstappie heeft al eens een kapstok gemaakt, een slijpplank en een artistiek bordenrek, doch het hoogtepunt van zijn kunnen zal hij bereiken in het poppenhuis, dat hij thans voor z'n dochter onderhanden heeft. Dat wordt, om zoo te zeggen, zijn meesterwerk! Echte meubels komen er in en ramen met bloempotjes er voor. Voor de gordijntjes moet zijn vrouw zorgen, maar de verdere inrichting verzorgt Overstappie zélf. Hij lijmt, hij zaagt, hij timmert en zoo verrast z'n dochttertje hem, als ze uit school komt.

„Hiero, Miesje," glundert de knutselaar. „Ik heb 'n effectieve piaono onderhande. Echte toetse! En mot je die moderne stroomlijn-schoorsteenmantel sien, 't is kompleet of ie leeft!"

„Komt er ook 'n radio?" informeert Miesje. Wat is, per slot van zaken, een huis zonder radio?

„Die maak ik ook," belooft de vader. „'n Vijfpitter met eenknopsbediening en terugtrapremme. En die sette we knussies in dat hoekie fan de huiskaamer, kenne de poppe fijn op de kanapé sitte luistere as se 'n tikkie moei benne fan 't winkele en 't koopjesjaage, fanwege de hallefjaarlijksche uitverkoop... En in de keuke komt 'n écht fornuisie, net as je moeder altijd hebbe wil en dan gaone we tulbande bakke en rozijnetaort en bokkem met roomsaus..."

„En kan ie écht spelen?"

„Die radio?" Hm, dat is 'n beetje te veel gevergd. „We salle wel sien," zegt Overstappie vaag. „Au!"

Want dan slaat hij zich vervaarlijk op z'n duim.

„Bloed," zegt Miesje met 'n trilling in haar stem.

„Moe, kom 's gauw!"

Kijk, dat is nu het vervelende. Altijd als Overstappie weer eens iets geweldigs van plan is, gebeurt er een ongeluk. De schemerlamp met die Indianen bijvoorbeeld wordt door alle bezoekers om strijd geprezen, doch dit kunstwerk heeft den maker haast een vinger gekost, toen, in de opwinding, z'n beitel opeens uitschoot. En als je alle dokterkosten er bij optelt, is het indertijd nog 'n duur schemerlampje geworden.

Zoo achtervolgt het noodlot den armen knutselaar. Wie van de bureu is het groote avontuur vergeten, toen Overstappie z'n nieuwen zelfgebouwden kapstok zou ophangen? De zaak was, de muur wou niet erg houden en het duurde tot diep in den nacht eer Overstappie z'n pogingen eindelijk opgaf. Doch niet aler hij met trapje en al door de ruit van de vestibuleur was gevallen! En daar kwamen dan nog de kosten bij van den stukadoor, die een heelen dag met den geschandaliseerden muur bezig was.

Z'n vrouw zucht eens als ze den gewonden duim verbindt. Uit voorzorg heeft ze de verbanddoos altijd dicht bij de hand als haar echtgenoot zich opmaakt om z'n knutseltalenten te gaan demonstreeren. En de ervaring heeft geleerd, dat die voorzorg waarlijk niet overbodig is!

„As dat poppehuis klaar is, gaon ik behange," maakt Overstappie intusschen bekend. „Dan gaone we 'n fijn blommetje uitsoeke en dan sal ik de huiskaamer 's effe oprissche. Is ie foer mekaor of niet, moeder?"

Doch moeder raakt niet zoo gauw enthousiast. De kwestie is: Overstappie hééft al eens behangen. Zoowat een week is hij bezig geweest. Toen zat letterlijk het heele huis vol stijfjes, maar nog steeds hing er geen baan recht. Neen, eerlijk gezegd, behangen is Overstappie's fort niet.

„'t Behang kan nog best 'n jaartje mee," zegt de huisvrouw dan ook voorzichtig.

„Dán maak ik 'n theemeubel," beslist Overstappie nu opeens. „Met echte ruitjes d'r in. Eentje op wiele, dan ken je 'm door de heele kaamer rije. En dan gao jij d'r op rolschaotse achteraan. Is dat effe wat?"

Zijn vrouw zuijgt maar. Uit onder-vinding weet ze dat ze haar echtvriend nooit moet tegenspreken als hij met nieuwe plannen komt. Daar wordt het alleen maar erger van! En zoo gaat Overstappie thans ijlings 'n ontwerp uitwerken voor 't nieuwe theemeubel, en een hooikist zet hij ook maar meteen op 't program. Eerst moet z'n duim beter zijn en dan...

Maar dan komt er gelukkig even afleiding, want Miesje heeft de brievenbus hooren klappen, er is post gekomen.

„'n Brief voor vader," zegt ze.

Een nieuw plan

„Hoe bestaot 't?" zegt Overstappie, als hij het poststempel bekijkt. „Heelemaal uit Tietjerksteradeel. En tóch sit d'r 'n gewone Hollandsche postzegel op. Wedde, dat boere-Jilles al spijt heb fan die heele trouwerij?"

Doch, neen, hij vergist zich, ten eerste is de brief niet van Jilles, doch van Mientje en van spijt is hoegenaamd geen sprake. Want wat schrijft Mientje?

„We maken 't best en ik begin al aardig te wennen. Jilles is bezig me Friesch te leeren. Dat valt niet mee, als ze heit zeggen, bedoelen ze vader en tegen 'n sleutel zeggen ze hier kaai! Snappen jullie daar wat van? Kleine Romke is bij ons te logeeren, maar die gaat nu weer weg en daarom is er ruimte voor nieuwe logé's. Kunnen jullie niet eens dezen kant uitkomen in de vacantie? Jilles zoo 't reuzengezellig vinden. Papkind heeft al geschreven, dat hij gauw eens komt kijken. Kunnen jullie niet samen komen? Dan kan je Jilles in z'n nieuwe waardigheid van echtgenoot bewonderen. 't Bevalt hem best, zegt hij en 's avonds

„Hé, dirrekteur, stuur je privé-sikkeretaoris effe naor andere om de draoideur ope te maake!" schreeuwt Overstappie van beneden.

droogt hij borden en kopjes af. Vader schreef, dat drogist Puypkrijdt in z'n eentje zoo'n verschrikkelijk grooten visch heeft gevangen..."

„In se eentje!" grinnikt Overstappie. „Die Puypkrijdt ken óók aardig bonke, net 'n échte visscher. Mot je hoore, vrouw, die sloome Jilles staot 's avonds af te droge in de keuke, hoe bestaot 't!"

Maar zijn vrouw glimlacht. Zoo héél lang is het nog niet geleden, dat ook Overstappie als pas gehuwd man z'n vaardigheid als kopjesdroger demonstreerde.

„Maor ik was wel soo link, dat ik af en toe 'n stelletje borde liet falle," zegt Overstappie, die haar gedachten raadt. „Waor benne me schoene, ik mot naor Wimpie..."

Vergeten is het nieuwe behang, het theemeubel en

de hooikist. Overstappie heeft een *nieuw* plan. De lijmpot, de timmerkist en de verbanddoos kunnen voorloopig wel weer worden opgeborgen. Overstappie gaat uit *logeren*! En niet maar zoo gewoon, zooals ieder ander. Neen. Overstappie zal het op 'n zeer bijzondere manier opknappen.

In de Amsterdamsche binnenstad zijn vele oude huizen, maar Wimpie woont in een der meest schilderachtige. Er is een uitgesleten stoep, er hangt waschgoed te drogen en als Overstappie 't signaal „voor den kok in de keuken” fluit, verschijnt één-hoog het bebrilde hoofd van Wimpie, juist boven het bord, waarop bekend gemaakt wordt, dat ons voormalig hospitaalsoldaatje de alleenvertegenwoordiger is van de vermaarde Gauwglad-scheermesjes.

„Hé, dirrekteur, steur je privé-sikkeretaoris effe naor ondere om de draoideur ope te maake!” schreeuwt Overstappie van beneden. „Of ben je mischien net in saoke-konferensie? Hiero, 'n brief fan Mientje...”

„Wat wil se?” informeert Wimpie.

„We motte komme losjeere.”

Doch Wimpie is een echte grootstadsbewoner. „Wat mot ik in dat boerland uitvoere?” vraagt hij. „Ik heb geen tijd foor dat soort gijntjes. Me mesies...”

„Die neme we mee,” bedenkt Overstappie. „As die boere daor die gladgauw fan jou eenmaol geprobeerd hebbe, wille ze zich foortaan met niks anders meer krabbe. Nou, hoe sit 't? Gaot die deur nou nog ope of mot ik me tot de hoofdpotier wende?”

Dan verdwijnt het hoofd en even later is Overstappie in een gewichtige conferentie met Wimpie, alleenvertegenwoordiger van het eenige en onverbeterlijke Gauwglad-scheermesje. Wat daar besproken wordt, blijft voorloopig een geheim, doch vast staat, dat Wimpie al spoedig voor het plan gewonnen wordt. En er gaat meteen al een brief naar Papkind ook.

De eerste voorbereidselen

Een paar dagen later worden de eerste voorbereidingen reeds getroffen en dat gebeurt bij Wimpie

op het dak. Daar is de heer des huizes, geassisteerd door Overstappie en Papkind, bezig met het opzetten van een tent. Want, aldus heeft Overstappie gedecreteerd, de reis naar het verre Tietjerksteradeel wordt een kampeertocht!

„We gaone op de fiets, we koke ons eige potje en 's nachts sloope we in onze tent, is ie foor mekaar of niet?” zegt Overstappie. „Dan benne we meteen onderdak as Jilles ons niet allemaol berge kan. En we soeke 'n mooie route uit. As we 'n klein omweggie maake, komme we misschien nog langs Velp. Dan salle we sien of we dikke Papkind 's effe op de bedriegertjes kenne krijge...”

„Laten we nou eerst maar 's zien of we die tent overeind kunnen krijgen,” meent Papkind.

Want dat karweitje valt bij nader inzien heelemaal niet mee. Eerst heeft de commissie van voorbereiding het in den tuin geprobeerd, maar dat was 'n echt Amsterdamsch binnenstadstuinje en er was geen ruimte genoeg. Toen zijn ze naar het dak getogen. 't Uitzicht is daar erg mooi, maar er staat 'n stevig briesje ook en dat komt de pogingen niet ten goede.

„Hoe krijge we nou die haoringe in dat grind?” vraagt Wimpie zich af.

„Wat salle we nou beleve?” informeert Overstappie. „Ofer wat foor haoringe heb die kampioenvisscher 't feitelijk?”

Dan ervaart hij, dat de puntige stokjes, waarmee de tentlijnen worden vastgezet, door de echte kampeerdere „haringen” worden genoemd.

„'n Mensch is nooit te oud om wat te leere,” zegt Overstappie voldaan. „Sjonge wat is 't hier hoog. As ik naor beneje kijk, krijg ik kompleet last fan draoihartigheid. Krijge we 't nou foor mekaar of niet?”

„Ga liever op dat touwtje staan,” zegt Papkind. „Trekke, Wimpie. Hup!”

En werkelijk, er komt al wat model in de tent. „Motte we geen muskietegaos hebbe?” bedenkt Overstappie.

„'n Lasso,” overweegt Wimpie.

„Laote we nou precies opschrijve, wat we onderweg nodig hebbe,” stelt Overstappie voor. „Om te beginne, ieder 'n stukkie zeep en 'n handdoek, onzbadpakke neme we natuurlijk ook mee. 'n paar sokke...”

Wat moet er mee?

En zoo gaat het voort. Overstappie en Wimpie noemen op en Papkind noteert plichtsgetrouw alle zaken, die door de commissie onontbeerlijk worden geacht. Lang, zeer lang wordt de lijst, want de nieuwbakken kampeerdere maken de fout van alle beginnelingen: ze willen veel te veel meenemen.

„Hebben we nou nog niet genoeg?” informeert Papkind als hij aan z'n vierde blaadje moet beginnen.

„We hebbe al feels te feel,” constateert Overstappie spijtig. „As we dat allemaal motte meesjouwe, hebbe we ieder 'n handkar nodig.”

„Dan beginne we weer fan fore af an,” zegt Wimpie. „Maor nou gaone we schrappie.”

„Precies!” zegt Papkind en hij begint al. „Wat moeten we onderweg feitelijk uitvoeren met een vergiet? Weg met dat ding!”

„En waarom mot die malle Wimpie met alle geweld se voetbalschoene meeneme?” vraagt Overstappie zich af.

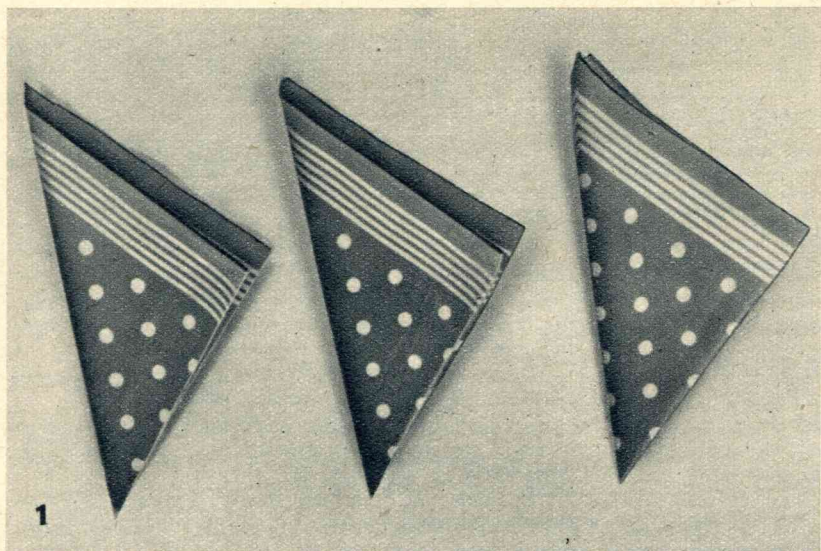
En nu slinkt de lijst weer. Vaak zijn luide disputen nodig eer in de commissie eenheid wordt bereikt, doch ten langen leste is de zaak in kannen en kruiken.

„Foor we 't fergete, onze broodkaort en boterbonne,” bedenkt Overstappie nog. Deksels, dat is waar ook. En dat wordt onderweg nog 'n heele administratie!

Doch hoe dit zij, alle moeilijkheden zijn thans uit den weg gernimd. Overstappie zal, als gerenommeerd knutselaar, nog eenige noodzakelijke herstellingen verrichten aan de tent, de fietsen worden nog eens extra-nagekeken, de rugzakken gevuld... Volgende week rijdt het drietal uit voor een kampeertocht met als einddoel het verre Tietjerksteradeel. Nieuwe avonturen wachten... 1.

Hoog op het dak van 'n Amsterdamsch huis was dezer dagen een wonderlijk schouwspel te zien: de kampeerdere-in-spe probeerden hun tent.

DRIE IN ÉÉN

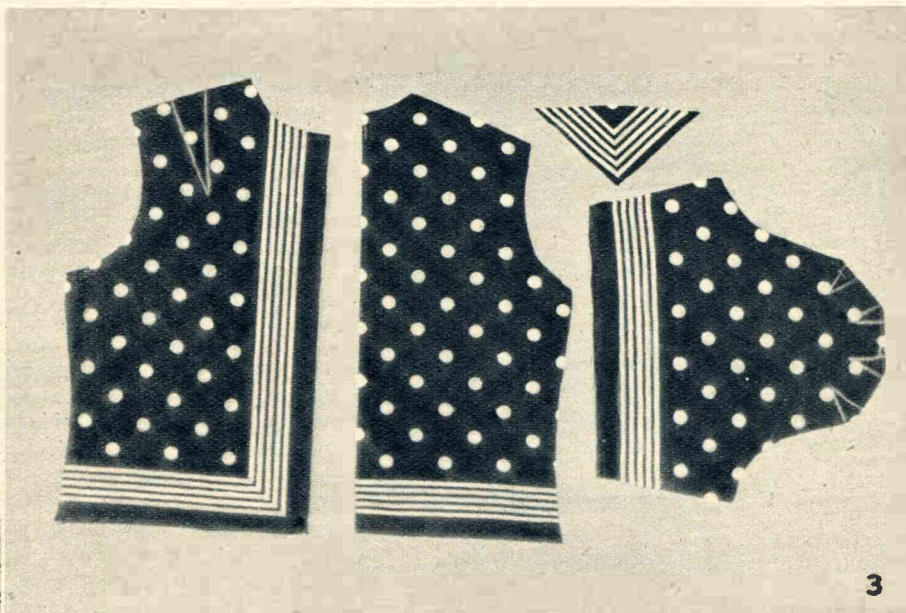
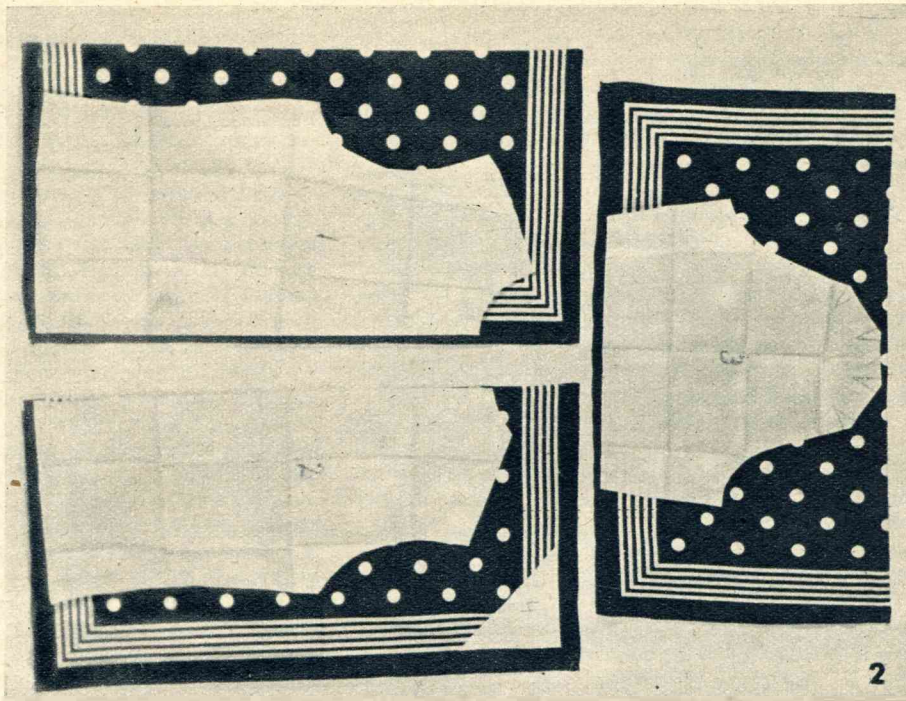
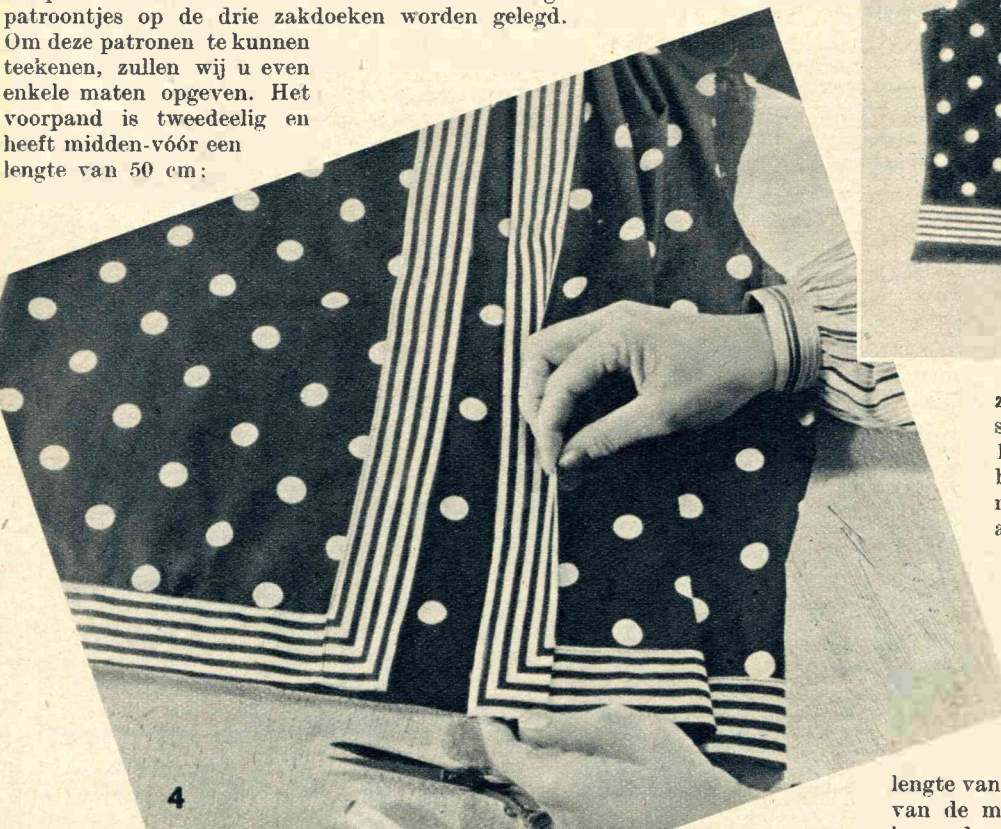
BOLERO VOOR MAAT 42

Het is ongetwijfeld een origineel idee om van drie boerenzakdoeken een gezellig bolerootje te maken. Het lijkt u misschien vrij ingewikkeld, maar met behulp van de hierbij geplaatste foto's komt het heusch wel in orde.

Op de eerste foto zien we de drie groote boerenzakdoeken, die we nodig hebben om het geheel te verkrijgen.

Op de tweede foto zien we hoe de eenvoudige patroontjes op de drie zakdoeken worden gelegd.

Om deze patronen te kunnen teekenen, zullen wij u even enkele maten opgeven. Het voorpand is tweedeelig en heeft midden-vóór een lengte van 50 cm:

zijnaad: 31 cm; schouderbreedte 15 cm; vóór-breedte (van midden-vóór tot armsgat) 27 cm.

Het rugpand heeft midden-achter 'n lengte van 52 cm; de halve rug-breedte is 24 cm; de mouw heeft een

lengte van 34 cm; de naad van de mouw is 14 cm lang; de onderwijdte van de mouw is 34 cm. De zakjes zijn zeer eenvoudig na te knippen.

Op de derde foto zien we de geknipte delen en ten overvloede zij hierbij opgemerkt dat van de zij-kanten, welke van de mouwen overblijven, de belegsels worden geknipt.

We rijgen 't bolerootje in elkaar en passen het daarna. Daarna worden bij voor- en onderkant de biezen op den verkeerden kant aangestikt en op den goeden kant opgestikt. De afwerking van de zakjes is op de foto dui-

delijk waar te nemen. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat we al deze bewerkingen keurig moeten uitvoeren, daar het bolerootje anders heelemaal niet aardig wordt.

Op de vierde foto kunnen we het opspelden van de belegsels waarnemen en u kunt zien dat er zorg aan wordt besteed!

Op de laatste foto zien we het geheel kant en klaar en u zult het met ons eens zijn, dat deze nieuwe aanwinst van uw garderobe heusch de moeite waard is.

WIJ BREIEN SOKJES

MAAT 9—9½

Nu we zuinig moeten zijn met onze kousen, zijn de sokjes weer in het middelpunt van de belangstelling gekomen. 's Zomers kunnen ze desnoods de kousen vervangen, terwijl we in den winter onze oude, boven den schoen gestopte exemplaren eronder af kunnen dragen. Het modelletje van onze afbeelding werd gebreid in zomersche, frissche tinten; het is echter aan te bevelen, voor den winter wat meer gedekte kleuren te kiezen.

Benodigdheden. ong. 50 gram groene koordwol, enkele restjes gele, roode en witte koordwol, 4 aluminium breinaalden zonder knop nr. 2 of 2½ en wat groen machinegaren. Met de gele wol zetten we 60 st. op, verdeeld over 3 naalden (daar we nu in de rondte gaan breien, spreken we van toeren; iedere toer bestaat dus uit 3 naalden) en breien hierboven steeds afwisselend 1 r., 1 av. (altijd r. boven r. en av. boven av.) en wel 7 toeren met de gele, 1 toer met de groene, 2 toeren met de witte, 1 toer met de roode, 5

een overhaling, de naald r. uitbreien tot op 4 st. na, dan 2 st. r. te zamen breien en nog 2 r. Bij de 2 kleine naalden minderen we op dezelfde wijze, dus bij de 1e kleine naald aan het begin en bij de 2e kleine naald aan het einde van de naald. Daarna breien we één toer over zonder minderen. Deze 2 toeren herhalen we nog 7 maal en minderen dan bij iederen toer, tot we op de groote naald nog 6 en op iedere kleine naald nog 3 st. hebben.

toeren met de gele, 1 toer met de groene, 4 toeren met de witte, 1 toer met de roode, 2 toeren met de gele, 1 toer met de groene, 10 toeren met de witte en 10 toeren met de groene wol.

We keeren nu het werk om (zoodat bij het terugslaan van den boord de r. kant boven komt) en breien verder in tricotsteek (alle naalden r.), terwijl we bij den 1en toer iederen 9en en 10en st. te zamen breien (54 st.). Hebben we 13 toeren in tricotsteek gebreid, dan beginnen we met den grooten hiel. Dezen breien we boven de eerste 13 st. van de eerste naald en boven de laatste 14 st. van de derde naald (hij valt dus midden boven de begindraadjes van de verschillende toeren). Bij hiel, zool en teen breien we een draadje machinegaren mee (ter versteviging). Boven deze 27 st. breien we in tricotsteek (dus alle heengaande naalden r. en alle teruggaande naalden av.), terwijl we bij iedere heengaande naald den middelsten st. av. breien. Hebben we in het midden 13 av. st., dan beginnen we met den kleinen hiel. Bij de volgende heengaande naald breien we tot één steek na het naadje, dan een overhaling (1 st. afhalen, 1 st. r. breien en den afgeh. st. over den gebr. st. halen), dan nog 1 st. r., waarna we omkeeren; nu breien we av. en weer tot één st. voorbij het naadje, dan 2 st. av. te zamen breien, nog 1 st. av., waarna we weer omkeeren. Bij de volgende naald breien we 2 st. voorbij het midden, weer een overhaling, en nog 1 st., waarna we omkeeren. Bij de daaropvolgende naald 3 st. voorbij het midden, een mindering en nog 1 st. Op deze wijze gaan we door, tot alle st. gebruikt zijn.

Nu nemen we de kantlussen van den grooten hiel op en breien boven deze st. verder in tricotsteek, terwijl we aan het begin en einde van iedere heengaande naald 2 st. te zamen breien, tot we weer 26 st. op de naald hebben; daarna breien we door zonder minderen (we breien dus onder- en bovenkant van den voet afzonderlijk). Hebben we vanaf de naald waar we de kantlussen opnamen ong. 18-20 cm gebreid, dan breken we den draad af en breien eerst den bovenkant van den voet boven de overgebleven 27 st., die we op één naald zetten. Hebben we ook hiervan ong. 18-20 cm gebreid, dan beginnen we met den teen. We zetten de st. van den onderkant op 2 naalden en breien dan weer in de rondte (ook weer het machinegaren meebreien).

Bij den 3en toer beginnen we met de minderingen en wel: groote naald: 2 r.,

De st. van de 2 kleine naalden zetten we nu op één naald, draaien het werk om en kanten de st. twee aan twee te zamen af.

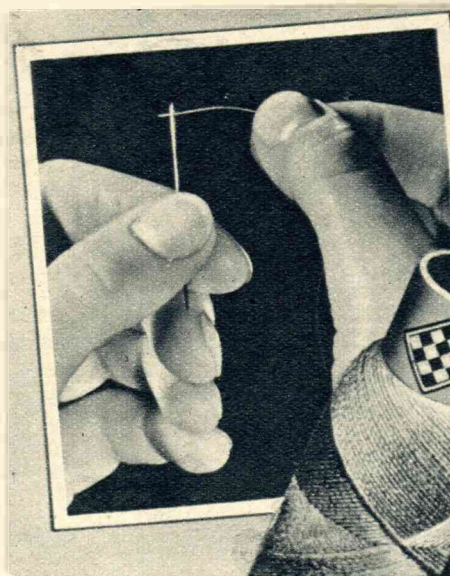
Het gedeelte in tricotsteek persen we nu luchtig onder een vochtigen doek op, waarna we onder- en bovenkant van den voet aan elkaar naaien.

CORRESPONDENTIE

Mevr. N. H. K. te Den Haag. Eieren kunt u inderdaad in kalkwater iumaken. U gebruikt verse eieren en wrijft ze af met een schoon doekje wanneer ze vuil zijn. U legt ze laag om laag met gebluschte kalk in een steenen pot of email emmer en giet er daarna zoo veel water op tot de eieren ongeveer 2 hand breed onder staan. Wanneer zich na eenigen tijd nog geen vlies heeft gevormd, is het aan te raden om nog wat kalk toe te voegen. Het is meer aan te raden om de eieren in waterglas in te maken. U gebruikt hiervoor een mengsel van 1 deel waterglas en 9 deelen water. De eieren worden in een glazen of steenen pot of in een email emmer gelegd. Hierover giet u het waterglas-mengsel. Na korten tijd wordt het waterglas geleachtig.

Wat zullen we eten?

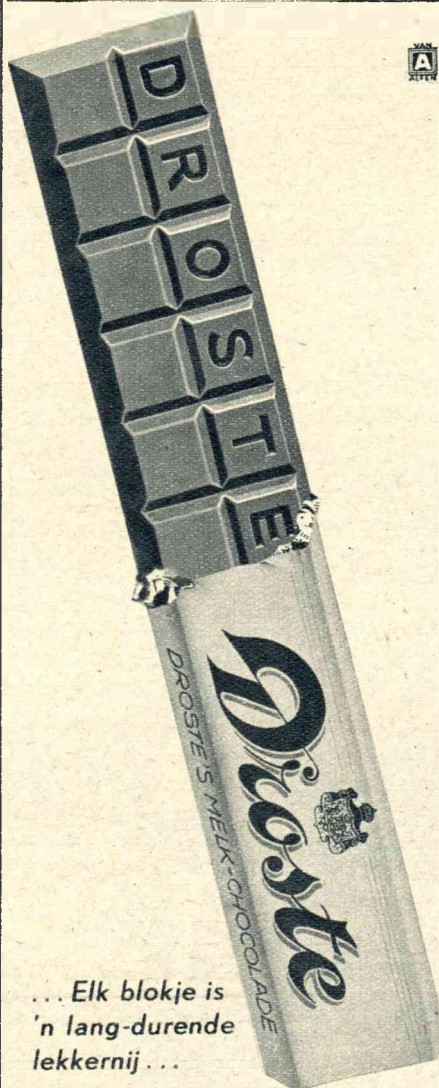
Zondag:	Roastbeef. Spiercieboonen. Aardappelen. Vanillevla.
Maandag:	Koud vleesch. Andijvie. Aardappelen. Hangop.
Dinsdag:	Groentesoep. Gebakken spek. Tuinboonen. Aardappelen.
Woensdag:	Varkenslapjes. Bloemkool. Aardappelen. Griesmeelpudding.
Donderdag:	Bloemkoolsoep. Baklapjes. Rabarber. Aardappelen.
Vrijdag:	Kaasomelet. Tomatensla. Aardappelen. Karnemelkschepap.
Zaterdag:	Witteboonensoep. Drie in de pan.

Gütermann's
Naaizijde

STERK
ELASTISCH
KLEURECHT

Let op het
handelsmerk:
Het schaakbord!

... Elk blokje is
'n lang-durende
lekkernij ...

Slechts 10 cts. per reep!

Verstopping?

Overtollig vet?
Aambeien?
Onzuivere huid?
Onzuiver bloed?

Het betrouwbaar werkende middel is Dr. Schieffer's Stofwisselingzout. Men bereide hiervan zelf een geneeskrachtig water, dat de inwendige organen doorspoelt, bloed en darmstelsel van stofwisselingslakken zuivert, de spijsverteringsorganen tot normalen arbeid opwekt en ook groote verlichting van reumatische pijnen verschaft.

Een langdurige kuur met het van Dr. Schieffer's Stofwisselingzout bereide geneeskrachtige water is een weldaad voor het gehele organisme. Men gevoelt zich vrijer en gezonder.

Dr. Schieffer's
Stofwisselingzout

Is in alle apotheken en drogisterijen te verkrijgen.

Origineele flacon **Fl. 1.05**
dubbele flacon **Fl. 1.75**

Meisjesovergooier met blouse

Knippatroon slechts 20 cent

Dit vlot modelletje is gemakkelijk te maken met behulp van onze eenvoudige kant en klaar-knippatronen. Levering direct uit voorraad.

No.1312. Verkrijgbaar in maten 72-76-80 cm

Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent, Uw bezorger of den boekhandel; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

Patronenkantoor Panora - Nassauplein 1 - Haarlem

AUGUSTUS, VACANTIEMAAND

Hoewel men zeer zeker op het oogenblik niet met te veel bagage op reis moet gaan, moet men er van den anderen kant toch ook voor zorgen, dat het vacantiogenoegen niet bedorven wordt omdat men voortdurend misgrijpt.

Men moet nu eenmaal ingesteld zijn op de variatie van het weer en bovendien rekening houden met verschillende omstandigheden. De trekster, die 's avonds doodmoe neerstrijkt in een eenvoudige

hotel, heeft nu eenmaal heel andere nooden dan de hotelgast, die aan de verschillende maaltijden altijd weer dezelfde menschen ontmoet en daarom onmogelijk steeds met hetzelfde jurkje kan verschijnen.

Wilt ge van uw vakantie genieten, kiest dan 't liefst kleeren, die niet al te besmettelijk zijn en ook niet gauw kreuken, want zoowel wasschen als strijken kunnen een zeer ongewenschte extra-belasting van de hotelrekening vormen. Het is niet alleen zuivere zijde, die niet kreukt of in elk geval direct weer uithangt, maar er zijn tegenwoordig ook vele kunstzijden weefsels, die kreukherstellend zijn.

Dat imprimé lang niet zoo gauw smoezelig wordt als lichte effen weefsels, is ook een omstandigheid, waar men rekening mee moet houden.

Gezien ons wisselvallig klimaat, verdient het aanbeveling om door het meenemen van een wollen jasje of jumper ook ingesteld te zijn op plotselinge afkoeling.

Het beste is, bij het kiezen van de garderobe alles zooveel mogelijk op één kleur af te stemmen, zoodat de schoenen, hoed en handschoenen bij de verschillende kledingstukken kunnen dienst doen. Het is al erg genoeg, dat de stevige exemplaren, waar we de omgeving mee verkennen, 's avonds door wat eleganter schoeisel vervangen moeten worden.

Zoals bij alles, geldt ook hier 't parool, dat „een goed begin het halve werk is”. Eerst nadenken en dan pakken. Neem geen onnoodigen ballast mee. Maar van den anderen kant, zorg ook dat ge niet een of ander moet verzuimen, omdat u niet de juiste garderobe bij u hebt.

Een dun wollen stofje heeft het groote voordeel dat het niet kreukt.

Op een groote badplaats dient men op gezette tijden toilet te maken.

Imprimé weefsels worden lang niet zoo gauw smoezelig als effen lichte stoffen.

bloemde zijde. Benoodigde stof: 3 m. roode zijde van 90 cm breed, 1,50 m gebloemde zijde van 90 cm breed.

1112. Japon van effen zijde, hals met een weinig ruimte, kanten mouwen. Ben. stof: 3 m zijde van 90 cm breed, 1 m kant van 90 cm breed. Verkrijgb. in de maten 42, 44, 46, 48.

1226. Japon van twee kleuren, geruit schouder- en rugstuk, effen taille, opgesnijpte voorbaan van den geruiten rok, korte mouw. Benoodigde stof: 1 m effen van 90 cm breed, 2,50 m geruit van 90 cm br. Verkrijgbaar in bovenwijdte 82, 86.

WIJ KOCHTEN COUPONNETJES

1105. Japon van shantung, sluitend met knopen en knoopsgaten, rok voorbaan met plooiën, het geheel gegarneerd met een gewerkt rand. Benoodigde stof: 4 m van 80 cm breed.

1106. Japon van twee kleuren, taille en rok van roode zijde, mouwen en garneering van ge-

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het mode-album „Zomerpracht”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassen en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 cent) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA”, NASSAUPLEIN 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

RECEPTEN, WAAROM MEN ONS VROEG

EIEREN IN WATERGLAS

Versche eieren, wat witte vaseline, waterglas, water, Keulsche pot, glazen bak of email emmer.

Veeg de eieren schoon en wrijf ze daarna met een dun laagje witte vaseline in. Leg de eieren daarna in den pot, den bak of den emmer.

Vermeng het waterglas met het water (gebruik een oplossing van een deel waterglas op negen deelen water.) Giet de vloeistof op de eieren. Bewaar den inmaak op een koele plaats.

TOMATEN IN HET ZOUT

Tomaten, pekewater, Keulsche pot, perkamentpapier.

Veeg de tomaten met een vochtigen doek af en verwijder de kroontjes.

Leg ze daarna in den inmaakpot, maar druk ze niet te stevig aan. Maak vervolgens pekewater, waarin een versch ei blijft drijven. Giet dit pekewater op de tomaten tot ze onder staan. Sluit den pot daarna met perkamentpapier af. Controleer den inmaak geregeld en giet er wat pekewater bij, wanneer de vloeistof is verdampt. Bewaar den inmaak op een koele plaats.

AUGURKEN IN AZIJN

1 kg augurken, plm. 1 liter inmaak-azijn, Spaansche pepers, laurierbladen, gedroogde gember, een stukje mierikswortel.

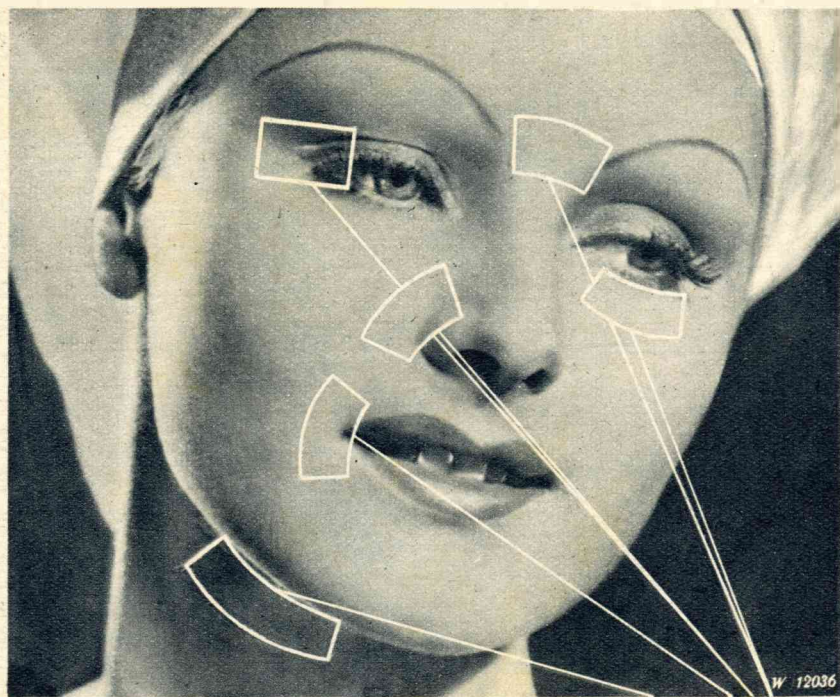
Veeg de augurken met een vochtigen doek schoon. snijdt er de puntjes af.

Bestrooi ze met zout, leg ze in een vergiet en laat ze een nacht uitlekken. Maak een flesch of Keulschen pot met warm sodawater schoon, spoel ze daarna met schoon water en laat ze uitlekken. Leg de augurken er in en schik er de kruiden tusschen. Kook den inmaak-azijn op en laat hem daarna afkoelen. Giet den azijn op de augurken en sluit den pot of de flesch af met vochtig perkamentpapier. Controleer den inmaak geregeld en giet er, wanneer de augurken niet meer onder de vloeistof staan, wat azijn bij.

TOMATENJAM

1 kg tomaten, 400 g glucose, 250 g suiker, een paar eetlepels azijn, een mespuntje natriumbenzoaat.

Wasch de tomaten en snijdt ze daarna in stukken. Zet ze met het aanhangende water op en kook ze tot moes. Wrijf ze door een paardenharen zeef. Zet het moes op en kook het ongeveer 10 minuten in. Voeg er dan de suiker en de glucose bij en laat de jam zo lang koken tot een paar druppels op een schoteltje niet meer uitloopen. Maak de jam met 'n paar eetlepels azijn op smaak en voeg er 't natriumbenzoaat bij. Doe de massa in goed schoongemaakte potjes en laat de jam onder een doekje daarna direct afkoelen. Strooi vervolgens een laagje suiker op de jam, sluit de potjes met vochtig perkamentpapier of met een schroefdeksel af en bewaar ze op een koele plaats.

Geeft van uw 20ste jaar af aan **DEZE** plekken uw aandacht.

Dit zijn de plekken, waar de gevolgen van een slechte functionneering der huidklieren en onvoldoende voeding van het huidweefsel zich het eerste openbaren. Uitgezette poriën, heel kleine rimpeltjes bij de mond en ooghoeken en bij de neuswortel, onreine en slappe huid zijn daarvan de eerste kenteekenen. Voorkomt te juister tijd dit gemis aan schoonheid door toepassing van een rationeele huidverzorging, die de natuurlijke functies van Uw huid ondersteunt en completeert. De Kaloderma-Schoonheidspreparaten zijn samengesteld op basis van de laatste biologisch-cosmetische onderzoeken. Na een kortstondig gebruik zult U constateeren, dat zij Uw huid weer elastisch, soepel en frisch maken. Als U iets naders over de verbluffende werking van deze preparaten wilt weten, vult U dan onderstaande coupon eens in. U krijgt dan kosteloos een proefpakket toegezonden en bovendien ons boekje „Kaloderma-Schoonheidspreparaten” waarin alles staat, wat de dames van de hedendaagsche huidverzorging moeten weten.

CLEANSING CREAM SKIN TONIC
Doozen: F. —.75 en Potten: F. 2.— Flacons: F. 1.35 en F. 2.—

ACTIVE CREAM FINISHING CREAM
Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.— Tuben: F. —.50 en F. 1.— Potten: F. 2.—

KALODERMA
EEN NIEUWE WEG NAAR *Schoonheidspreparaten*
NIEUWE SCHOONHEID

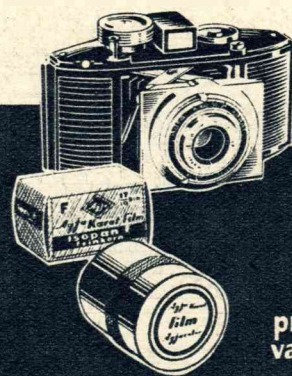
COUPON:

S.v.p. uitknippen en zenden aan de firma E. M. Schlösser, Postbus C.370, Amsterdam, Hoofdagenschap der Firma F. Wolff & Sohn, Karlsruhe. Gelieve mij gratis een proefpakket en boekje Kaloderma-Schoonheidspreparaten te zenden. Ingesloten vindt U 35 cents in postzegels voor porto en verpakking-kosten.

NAAM:

ADRES:

S. V. P. DUIDELIJK SCHRIJVEN

Agfa-Karat ... 18 karaat !

Een juweel van een klein-beeldcamera, ook voor AGFACOLOR-FOTO'S.

prijs vanaf f 27.-

VISSCHERSVROUWEN AAN
DE NOORDKUST VAN JAVA